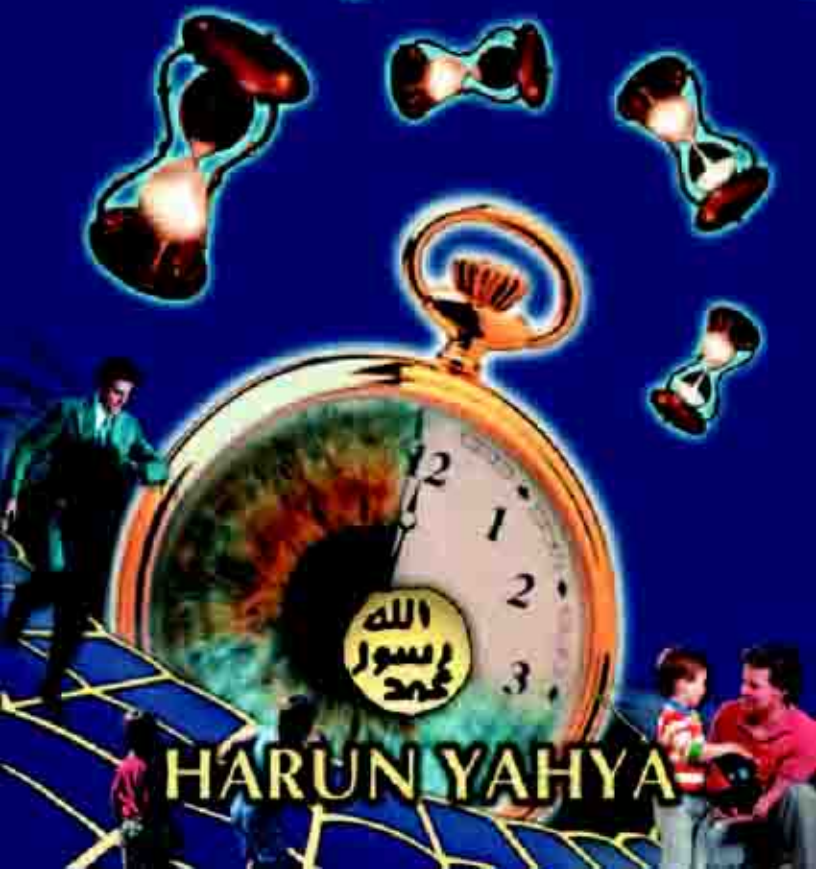

HARUN YAHYA CEP KİTAPLARI SERİSİ .22.

ZAMANSIZLIK VE KADER GERÇEĞİ

HARUN YAHYA

Madde ve zaman, hiç yoktan nasıl yaratıldı?
Big Bang teorisi evrenin yaratılışı ile ilgili hangi
gerçekleri gösteriyor?..

Bizim için yüzyıllar süren bir zaman dilimi, bir başka
boyutta nasıl tek bir "an" olabilir?..

Einstein'in Rölativite Teorisi ile Kuran ayetleri arasın-
daki paralellik nedir?..

Bu kitapta tüm bu soruların cevapları, zamanın ve
maddenin mutlak birer gerçek değil, birer algı olduğu
anlatılıyor. 20. yüzyıl biliminin bulgularıyla ortaya
çıkan gerçekler, materyalist felsefenin iddialarını
temelinden çökertiyor.

Uzay, madde, zaman ve kader hakkındaki gerçekleri
öğrenmek istiyorsanız, bu kitabı mutlaka okuyun...

Kuran'da, gerçekleri gördükleri halde, kibirleri
yüzünden gerçeklerden kaçanların durumu şöyle tarif
edilmektedir:

"Vicdanları kabul ettiği halde, zulüm ve büyülenme
dolayısıyla bunları inkar ettiler. Artık sen, bozguncu-
ların nasıl bir sona uğratıldıklarına bir bak.*"

(Neml Suresi, 14)

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

Bu kitap Harun Yahya'nın konuyla ilgili olarak daha önce kaleme aldığı eserlerinden bazı bölümlerin derlenmesi ile oluşturulmuştur. Amaç, okuyucuların Harun Yahya serisinin tamamını okuyabilmesidir.

Cep Kitapları Serisi hazırlanırken, Türk halkının içinde bulunduğu ekonomik durum göz önüne alınmış, bu duruma uygun fiyatlarla okuyucuya hizmet etmek amaçlanmıştır. Bu seri hazırlanırken kendisinden alıntılar yapılan kitapların orijinallerine, Harun Yahya'nın eserlerini satan tüm kitapçılardan veya www.harunyahya.org internet sitesinden ulaşabilirsiniz.

OKUYUCUYA

- Yazarın eserlerinde evrim teorisinin çöküşüne özel bir yer ayrılmasının nedeni, bu teorinin her türlü din aleyhtarı felsefenin temelini oluşturmasıdır. Yaratılışı ve dolayısıyla Allah'ın varlığını inkar eden Darwinizm, 140 yıldır pek çok insanın imanını kaybetmesine ya da kuşkuya düşmesine neden olmuştur. Dolayısıyla bu teorinin bir aldatmaca olduğunu gözler önüne sermek çok önemli bir imani görevdir. Bu önemli hizmetin tüm insanlarımızı ulaştırılabilmesi ise zorunludur.
- Belirtilmesi gereken bir diğer husus, bu kitapların içeriği ile ilgilidir. Yazarın tüm kitaplarında imani konular, Kuran ayetleri doğrultusunda anlatılmakta, insanlar Allah'ın ayetlerini öğrenmeye ve yaşamaya davet edilmektedir. Allah'ın ayetleri ile ilgili tüm konular, okuyanın aklında hiçbir şüphe veya soru işareti bırakmayacak şekilde açıklanmaktadır. Bu anlatım sırasında kullanılan samimi, sade ve akıcı üslup ise kitapların yediden yetmişe herkes tarafından rahatça anlaşılmasını sağlamaktadır. Bu etkili ve yalın anlatım sayesinde, kitaplar "bir solukta okunan kitaplar" deyimine tam olarak uymaktadır. Dini reddetme konusunda kesin bir tavır sergileyen insanlar dahi, bu kitaplarda anlatılan gerçeklerden etkilenmekte ve anlatılanların doğruluğunu inkar edememektedirler.
- Bu kitap ve yazarın diğer eserleri, okuyucular tarafından bizzat okunabileceği gibi, karşılıklı bir sohbet ortamı şeklinde de okunabilir. Bu kitaplardan istifade etmek isteyen bir grup okuyucunun kitapları birarada okumaları, konuyla ilgili kendi tefekkür ve tecrübelerini de birbirlerine aktarmaları açısından yararlı olacaktır.
- Bunun yanında, sadece Allah rızası için yazılmış olan bu kitapların tanınmasına ve okunmasına katkıda bulunmak da büyük bir hizmet olacaktır. Çünkü yazarın tüm kitaplarında ispat ve ikna edici yön son derece güçlüdür. Bu sebeple dini anlatmak isteyenler için en etkili yöntem, bu kitapların diğer insanlar tarafından da okunmasının teşvik edilmesidir.
- Kitapların arkasına yazarın diğer eserlerinin tanıtımlarının eklenmesinin ise önemli sebepleri vardır. Bu sayede kitabı eline alan kişi, yukarıda söz ettiğimiz özellikleri taşıyan ve okumaktan hoşlandığını umduğumuz bu kitapla aynı vasıflara sahip daha birçok eser olduğunu görecektir. İmani ve siyasi konularda yararlanabileceği zengin bir kaynak birikiminin bulunduğu-na şahit olacaktır.
- Bu eserlerde, diğer bazı eserlerde görülen, yazarın şahsi kanaatlerine, şüpheli kaynaklara dayalı izahlara, mukaddesata karşı gereken adaba ve saygıya dikkat etmeyen üsluplara, burkuntu veren ümitsiz, şüpheli ve ye'se sürükleyen anlatımlara rastlayamazsınız.

HARUN YAHYA CEP KİTAPLARI SERİSİ .22.

ZAMANSIZLIK
VE
KADER GERÇEĞİ

HARUN YAHYA

Temmuz, 2002

YAZAR HAKKINDA

Harun Yahya müstear ismini kullanan yazar, 1956 yılında Ankara'da doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimini Ankara'da tamamladı. Daha sonra İstanbul Mimar Sinan Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi'nde ve İstanbul Üniversitesi Felsefe Bölümü'nde öğrenim gördü. 1980'li yıllardan bu yana, imani, bilimsel ve siyasi konularda pek çok eser hazırladı. Bunların yanı sıra, yazarın evrimcilerin sahtekarlıklarını, iddialarının geçersizliğini ve Darwinizm'in kanlı ideolojilerle olan karanlık bağlantılarını ortaya koyan çok önemli eserleri bulunmaktadır.

Yazarın müstear ismi, inkarcı düşünceye karşı mücadele eden iki peygamberin hatıralarına hürmeten, isimlerini yad etmek için Harun ve Yahya isimlerinden oluşturulmuştur. Yazar tarafından kitapların kapağında Resulullah'ın mührünün kullanılmış olmasının sembolik anlamı ise, kitapların içeriği ile ilgilidir. Bu mühür, Kuran-ı Kerim'in Allah'ın son kitabı ve son sözü, Peygamberimiz (sav)'in de hatem-ül enbiya olmasını remzetmektedir. Yazar da, yayınladığı tüm çalışmalarında, Kuran'ı ve Resulullah (sav)'ın sünnetini kendine rehber edinmiştir. Bu suretle, inkarcı düşünce sistemlerinin tüm temel iddialarını tek tek çürütmeyi ve dine karşı yöneltilen itirazları tam olarak susturacak "son söz"ü söylemeyi hedeflemektedir. Çok büyük bir hikmet ve kemal sahibi olan Resulullah (sav)'ın mührü, bu son sözü söyleme niyetinin bir duası olarak kullanılmıştır.

Yazarın tüm çalışmalarındaki ortak hedef, Kuran'ın tebliğini tüm dünyaya ulaştırmak, böylelikle insanları Allah'ın varlığı, birliği ve ahiret gibi temel imani konular üzerinde düşünmeye sevk etmek ve inkarcı sistemlerin çürük temellerini ve sapkın uygulamalarını gözler önüne sermektir.

Nitekim Harun Yahya'nın eserleri Hindistan'dan Amerika'ya, İngiltere'den Endonezya'ya, Polonya'dan Bosna Hersek'e, İspanya'dan Brezilya'ya kadar dünyanın pek çok ülkesinde beğeniyle okunmaktadır. İngilizce, Fransızca, Almanca, İtalyanca, İspanyolca, Portekizce, Urduca, Arapça, Arnavutça, Rusça, Boşnakça, Uygurca, Endonezyaca gibi pek çok dile çevrilen eserler, yurt dışında geniş bir okuyucu kitle si tarafından takip edilmektedir.

Dünyanın dört bir yanında olağanüstü takdir toplayan bu eserler pek çok insanın iman etmesine, pek çoğunun da imanında derinleşmesine vesile olmaktadır. Kitapları okuyan, inceleyen her kişi, bu eserlerdeki hikmetli, özlü, kolay anlaşılır ve samimi üslubun, akılcı ve ilmi yaklaşımın farkına varmaktadır. Bu eserler süratli etki etme, kesin

netice verme, itiraz edilemezlik, çürütülemezlik özellikleri taşımaktadır. Bu eserleri okuyan ve üzerinde ciddi biçimde düşünen insanların, artık materyalist felsefeyi, ateizmi ve diğer sapkın görüş ve felsefelerin hiçbirini samimi olarak savunabilmeleri mümkün değildir. Bundan sonra savunsalar da ancak duygusal bir inatla savunacaklardır, çünkü fikri dayanakları çürütülmüştür. Çağımızdaki tüm inkarcı akımlar, Harun Yahya külliyatı karşısında fikren mağlup olmuşlardır.

Kuşkusuz bu özellikler, Kuran'ın hikmet ve anlatım çarpıcılığından kaynaklanmaktadır. Yazarın kendisi bu eserlerden dolayı bir övünme içinde değildir, yalnızca Allah'ın hidayetine vesile olmaya niyet etmiştir. Ayrıca bu eserlerin basımında ve yayınlanmasında herhangi bir maddi kazanç hedeflenmemektedir.

Bu gerçekler göz önünde bulundurulduğunda, insanların görmediklerini görmelerini sağlayan, hidayetlerine vesile olan bu eserlerin okunmasını teşvik etmenin de, çok önemli bir hizmet olduğu ortaya çıkmaktadır.

Bu değerli eserleri tanıtmak yerine, insanların zihinlerini bulandıran, fikri karmaşa meydana getiren, kuşku ve tereddütleri dağıtmada, imanı kurtarmada güçlü ve keskin bir etkisi olmadığı genel tecrübe ile sabit olan kitapları yaymak ise, emek ve zaman kaybına neden olacaktır. İmanı kurtarma amacından ziyade, yazarının edebi gücünü vurgulamaya yönelik eserlerde bu etkinin elde edilemeyeceği açıktır. Bu konuda kuşkusu olanlar varsa, Harun Yahya'nın eserlerinin tek amacının dinsizliği çürütmek ve Kuran ahlakını yaymak olduğunu, bu hizmetteki etki, başarı ve samimiyetin açıkça görüldüğünü okuyucuların genel kanaatinden anlayabilirler.

Bilinmelidir ki, dünya üzerindeki zulüm ve karmaşaların, Müslümanların çektikleri eziyetlerin temel sebebi dinsizliğin fikri hakimiyetidir. Bunlardan kurtulmanın yolu ise, dinsizliğin fikren mağlup edilmesi, iman hakikatlerinin ortaya konması ve Kuran ahlakının, insanların kavrayıp yaşayabilecekleri şekilde anlatılmasıdır. Dünyanın günden güne daha fazla içine çekilmek istendiği zulüm, fesat ve kargaşa ortamı dikkate alındığında bu hizmetin elden geldiğince hızlı ve etkili bir biçimde yapılması gerektiği açıktır. Aksi halde çok geç kalınabilir.

Bu önemli hizmette öncü rolü üstlenmiş olan Harun Yahya külliyatı, Allah'ın izniyle, 21. yüzyılda dünya insanlarını Kuran'da tarif edilen huzur ve barışa, doğruluk ve adalete, güzellik ve mutluluğa taşımaya bir vesile olacaktır.

Bu kitapta kullanılan ayetler, Ali Bulaç'ın hazırladığı
"Kur'an-ı Kerim ve Türkçe Anlamı" isimli mealden alınmıştır.

KÜLTÜR
YAYINCILIK

Çatalçeşme Sk. Üretmen Han No: 29/7
Cağaloğlu - İstanbul Tel : (0 212) 511 44 03

Baskı: Nesil Matbaacılık

www.harunyahya.org - www.harunyahya.net

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ	8
1. BÖLÜM	12
Evren Yoktan Yaratıldı	
2. BÖLÜM	32
Maddenin Ardındaki Sır	
3. BÖLÜM	81
Zamanın İzafiyeti ve Kader Gerçeği	
KAYNAKÇA	98

GİRİŞ

Bugüne kadar, gelmiş geçmiş bütün din aleyhtarları kişilere ve akımlara bakıldığında hemen hepsinin felsefi temelinde materyalist (maddeci) düşüncenin yattığı görülür. Bilindiği gibi materyalistler yaratılış gerçeğini reddederler. Bunun yerine maddenin sonsuzdan beri var olduğunu ve sonsuza kadar da mutlak bir varlık olarak kalacağını iddia ederler. Diğer bir deyişle maddeyi ilahlaştırırlar. Materyalistlerin kendi kaynaklarında materyalizm (maddecilik) şöyle tarif edilir:

Materyalizm dünyanın ezeli ve ebediliğini (öncesiz ve sonrasızlığını), Tanrı tarafından yaratılmış olmadığını ve de zaman ve mekanda sonsuzluğunu kabul eder. ¹

Materyalizmin maddeyi bu derece ilahlaştırmasının nedeni, her ne olursa olsun bir Yaratıcının varlığını kabul etmemektir. Çünkü madde mutlak değilse bir başlangıcı var demektir; bir başlangıcı varsa da yoktan var edilmiş, yani yaratılmış demektir.

Nitekim 20. yüzyılın sonunda tüm bilim dünyasının vardığı ortak sonuç, maddenin mutlak olmadığı, bir başlangıcı olduğu gerçeğini doğrulamaktadır: Tüm evren yaklaşık 15 milyar yıl önce "sıfır" hacimdeki bir noktanın patlamasıyla yokluktan meydana gelmiş ve genişleyerek günümüzdeki şeklini almıştır. Büyük Patlama (Big Bang) adı verilen bu olayın doğruluğu, pek çok somut delil ve gözlemlerle, aynı zamanda teorik fizikçilerin hesaplamalarıyla da kanıtlanmıştır.

Bugün bilimin ulaştığı son nokta, Kuran'ın ve tüm ilahi dinlerin bildirdiği "evrenin yoktan var edildiği" gerçeğini doğrulamaktadır. Yine bununla birlikte çağdaş bilim, materyalizmi ve bunu esas alan ideolojileri her alanda yalanlamakta, materyalist görüşe sahip olanların maddeye dayalı dünyalarını yıkmakta, yaratılışa karşı açtıkları savaşta onları yenik düşürmektedir.

Buna rağmen materyalistler, maddenin mutlak değil, yaratılmış olduğu gerçeğini bilimle çatışmak pahasına da olsa kabul edemezler. Çünkü bu gerçeği kabul etmek Allah'ın varlığını kabul etmelerini, Allah'a iman etmeleri ise dini de kabul etmelerini ve yaşamalarını gerektirecektir. Din ise, herşeyden önce Allah'a kesin bir boyun eğmeyi ve teslimiyeti gerektirdiğinden elbette ki böyle bir tutum, kibirlerine yenik düşmüş bu insanlara ağır gelecektir. Kuran'da, gerçekleri gördükleri halde, kibirleri yüzünden gerçeklerden kaçanların durumu şöyle tarif edilmektedir:

Vicdanları kabul ettiği halde, zulüm ve büyülenme dolayısıyla bunları inkar ettiler. Artık sen, bozguncuların nasıl bir sona uğratıldıklarına bir bak. (Neml Suresi, 14)

Materyalistler, maddenin yanı sıra zamanın da mutlak olduğunu, yani sonsuzdan gelip sonsuza gittiğini savunurlar. Bu çarpık anlayışa dayanarak da kaderi, ahiret gününü, cenneti ve cehennemi reddetmeye çalışırlar. Oysa bugün modern bilim, maddenin olduğu gibi, maddenin bir türevi olan zamanın da maddeyle birlikte yokluktan var edildiğini ve zamanın da bir başlangıcı olduğunu ispatlamıştır. Aynı zamanda, zamanın izafi (göreceli-rölatif) bir kavram olduğu, materyalistlerin yüzyıllardır zannettikleri

gibi değişmez ve sabit olmadığı, değişken bir algı biçimi olduğu da bu yüzyılda ortaya çıkmıştır. Zamanın ve mekânın izafiyeti Einstein'ın "Rölativite" teorisiyle kanıtlanmış ve bu gerçek bugünkü modern fiziğin temelini oluşturmuştur.

Sonuç olarak, zaman ve mekân mutlak olmayan, başlangıçları olan, Allah'ın yoktan var ettiği kavramlardır. Zamanı ve mekânı yaratan Allah, elbette ki bunlara tabi değildir. Allah, zamanın her anını zamansızlıkta belirlemiş, tespit etmiş ve yaratmıştır. İşte materyalistlerin akıl erdiremedikleri "Kader" gerçeğinin özü de buradadır.

Bizim için geçmişte yaşanmış ve gelecekte yaşanacak olan olayların tümü, zamana tabi olmayan, zamanı yoktan var eden Allah'ın bilgisi ve hakimiyeti dahilindedir.

Kuran'ın 1400 yıl önce bildirdiği ve inananların gönülden inandıkları gerçekleri bugün modern bilim de doğrulamakta ve Kuran'ın Allah'ın sözü olduğuna şahitlik etmektedir. Asırlardır Allah'ın varlığını ve yaratılış gerçeğini reddeden materyalist düşünce ise, dilinden düşürmediği ve her fırsatta arkasına sığınmaya çalıştığı bilim tarafından her alanda yalanlanmaktadır. Bu kitapçıkta, materyalistlerin öne sürdükleri iddiaların hiçbir bilimsel ve mantıksal geçerliliği olmadığını, aksine materyalizmin bugünün bilimi ile tamamen çökertildiğini sizlere delilleriyle aktaracağız. Burada anlatılan konular maddenin aslı, zamanın ve mekânın izafiyeti ile ilgili çok önemli deliller içermektedir. Öyle ki belki de bugüne kadar hiç düşünmediğiniz bazı gerçeklerle karşılaşacak, maddenin özünün materyalizmin iddia ettiğinden veya size öğretilenden çok daha farklı olduğunu anlayacaksınız.

Üzerinde yaşadığımız dünyada o denli rahatızdır ki, uçsuz bucaksız, havasız bir boşlukta binlerce kilometre hızla hareket eden küçücük bir gezegende yaşadığımızın farkına bile varmayız. Oysa insanın unutmaması gereken gerçek, Dünya'nın insanın yaşaması için yaratılmış olan özel bir barınak olduğudur.

1. BÖLÜM

EVREN YOKTAN YARATILDI

Materyalizm, maddeyi mutlak varlık sayan, maddeden başka hiçbir şeyin varlığını kabul etmeyen düşünce sistemidir. Tarihi eski Yunan'a kadar uzanan, ama özellikle 19. yüzyılda yaygınlaşan, en çok da Karl Marx'ın diyalektik materyalizmiyle ünlenen bu düşünce sistemi, maddenin sonsuzdan beri var olduğunu ve sonsuza kadar da var olacağını iddia eder. Maddenin yaratılmamış olduğunu varsaydığına göre de, bir Yaratıcının varlığını kabul etmez.

Materyalizm az önce de belirttiğimiz gibi en çok 19. yüzyılda popüler olmuştu. Bunun başlıca nedenlerinden biri, o dönemde, "evrenin nasıl ortaya çıktığı" sorusuna

Diyalektik materyalizmin kurucusu Karl Marx

karşılık olarak öne sürülen "durağan evren" (statik evren) modeliydi. Bu model, "evren nasıl ortaya çıktı" sorusuna, "evren ortaya çıkmadı, sonsuzdan beri vardı ve sonsuza kadar da var olacak" cevabını vermekteydi. Evren sabit, durağan ve değişmez bir maddeler bütünü ola-

arak kabul ediliyor ve dolayısıyla böyle bir evrenin bir Yaratıcıyı kabul etmeyi gerektirmediği söyleniyordu.

Bu evren modelinin aksinin ispatlanması diğer bir ifadeyle bir başlangıcı olduğunun ve değişkenliğinin ortaya çıkması ise, elbette bir Yaratıcının varlığını kanıtlayacaktı. Ünlü materyalist felsefeci Georges Politzer, *Felsefenin Başlangıç İlkeleri* adlı kitabında bu gerçeği kabul ediyor, ancak "sonsuz evren" modelinin geçerliliğine güvenerek yaratılışa karşı çıkıyordu:

*Evren yaratılmış bir şey değildir. Eğer yaratılmış olsaydı, o takdirde, evrenin Tanrı tarafından belli bir anda yaratılmış olması ve evrenin yoktan var edilmiş olması gerekirdi. Yaratılışı kabul edebilmek için, herşeyden önce, evrenin var olmadığı bir anın varlığını, sonra da, hiçlikten (yokluktan) bir şeyin çıkmış olduğunu kabul etmek gerekir. Buysa bilimin kabul edemeyeceği bir şeydir.*²

Ancak çağdaş bilim, 20. yüzyılın ikinci çeyreğinde başlayan bir süreç sonucunda materyalistlerin "eğer öyle olsa bir Yaratıcı olduğunu kabul etmek gerekirdi" şeklinde dile getirdikleri gerçeği, yani evrenin bir başlangıcı olduğu gerçeğini ispatladı. Bu gerçek çeşitli aşamalar sonucunda ortaya çıktı.

Evrenin Genişlemesi

1929 yılında California Mount Wilson gözleminde, Amerikalı astronom Edwin Hubble astronomi tarihinin en büyük keşiflerinden birini yaptı. Hubble, kullandığı dev teleskopla gökyüzünü incelerken, yıldızların uzaklıklarına bağlı olarak kızıl renge doğru kayan bir ışık yaydıklarını saptadı. Bu buluş bilim dünyasında büyük bir yankı

yarattı. Çünkü bilinen fizik kurallarına göre, gözlemin yapıldığı noktaya doğru hareket eden ışıkların tayfı mor yöne doğru, gözlemin yapıldığı noktadan uzaklaşan ışıkların tayfı da kırmızı yöne doğru kaymaktaydı. Yani yıldızlar her an bizden uzaklaşmaktaydılar.

Hubble, çok geçmeden çok önemli bir şeyi daha tespit etti: Yıldızlar ve galaksiler sadece bizden değil, birbirlerinden de uzaklaşıyorlardı. herşeyin birbirinden uzaklaştığı bir evren karşısında varılabilecek tek sonuç ise, evrenin her an "**genişlemekte**" olduğuydu. Konuyu daha iyi anlamak için, evreni şişirilen bir balonun yüzeyi gibi düşünmek mümkündür. Balonun yüzeyindeki noktaların balon şiştikçe birbirlerinden uzaklaşmaları gibi, evrendeki cisimler de evren genişledikçe birbirlerinden uzaklaşıyorlardı.

Aslında bu gerçek daha önce de teorik olarak keşfedilmişti: Albert Einstein, 1915 yılında ortaya koyduğu Genel Görecelik (Rölativite) kuramı çerçevesinde yaptığı hesaplamalarla evrenin durağan olamayacağı sonucuna

Edwin Hubble kullandığı dev teleskobunun yanında

varmıştı. Kendi buluşu karşısında son derece şaşırان Einstein bu uygunsuz sonucu ortadan kaldırmak için denklemlerine 'kozmojik sabit' adını verdiği bir faktör ilave etmişti. Çünkü o sıralar, astronomlar ona evrenin statik olduğunu söylüyorlardı, o da kuramının bu modelle çelişmesini istememişti. Ancak sonradan kendisinin de, "**kariyerimin en büyük hatası**" itirafıyla geri alacağı bu görüş, gelişen bilimsel bulgular sonucunda çürüyüp gidecekti.

İlk olarak 1922 yılında Rus bilgini Alexander Friedmann, Genel Görecelik kuramından yola çıkarak, evrenin değişken olduğunu ve en ufak bir etkileşimin, genişlemesine veya büzüşmesine yol açacağını saptadı. Friedmann bu sonuca ulaşırken, Einstein'ın 1917 tarihli makalesindeki hatayı da (kozmojik sabiti) düzeltmiş oldu.

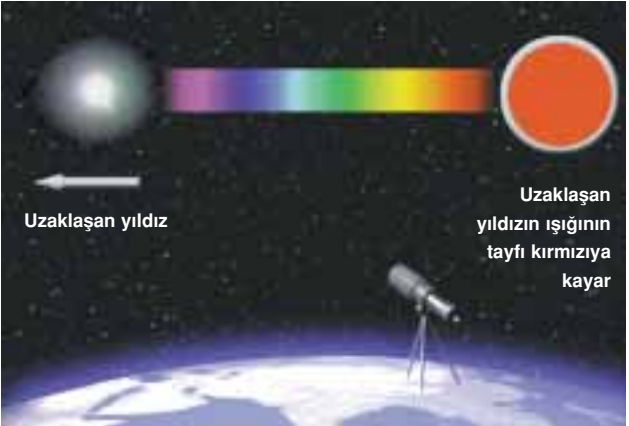
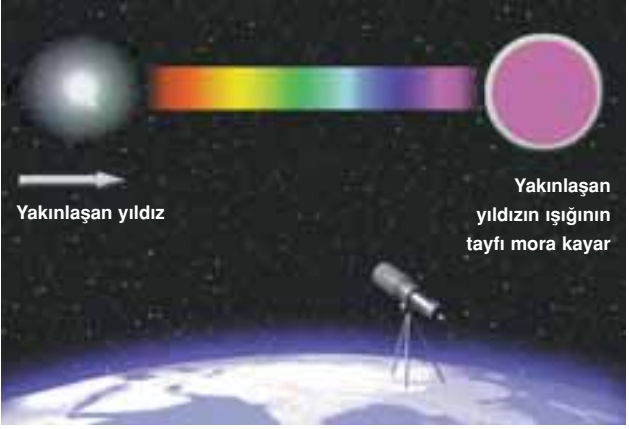
Friedmann'ın bulduğu çözümleri kullanan ilk kişi, Belçikalı evren bilimci Georges Lemaitre (1894-1966) idi. Lemaitre, bu çözümlere dayanarak evrenin bir başlangıcı olduğunu ve bu başlangıçtan itibaren sürekli genişlediğini öngördü. Ayrıca, bu başlangıç anından arta kalan ışımının da saptanabileceğini belirtti (ileride, kozmik fon radyasyonu olarak adlandırılacak bu ışıma gözlemlerle de tespit edilecekti).

Big Bang'in Ortaya Çıkışı

Evrenin genişlediği gerçeği, o güne kadar kabul gören "durağan (statik) evren" modelinden tamamen farklı bir evren modeli ortaya koydu. Evren genişlediğine göre, zaman içinde geriye doğru gidildiğinde evrenin tek bir noktadan başladığı ortaya çıkıyordu.

Yapılan hesaplamalar, evrenin tüm maddesini içinde

BÜYÜK PATLAMANIN DELİLİ: **GALAKSİLERİN IŞIĞINDA KIRMIZIYA KAYMA**

Uzaklaşan bir cismin ışığının tayfını izleyen bir gözlemci, bunun gittikçe daha kırmızı olduğunu görecektir. Yeryüzünden yapılan gözlemlerde, gökyüzündeki galaksilerin ve yıldızların ışık tayflarının gittikçe kırmızıya kaydığını göstermiştir. Yani gök cisimleri bizden sürekli olarak uzaklaşmaktadır. Bu gerçeğin 1920'li yıllarda yapılan gözlemlerle keşfedilmesi, evrenin genişleyen bir yapıya sahip olduğunu ve evrenin Büyük Patlamayla ortaya çıktığını göstermiştir.

barındıran bu **"tek nokta"**nın, **"sıfır hacime"** ve **"sonsuz yoğunluğa"** sahip olması gerektiğini gösterdi. Evren, sıfır hacme sahip bu noktanın patlamasıyla ortaya çıkmıştı. Bu patlamaya "Big Bang" (Büyük Patlama) adı verildi ve bu teori de aynı isimle anılmaya başlandı.

"Hiçbir hacmi olmayan, yani hiçbir yer kaplamayan ve yoğunluğu sonsuz olan bir nokta nasıl olabilir?" diye bir soru aklınıza gelebilir. Aslında, "hacmi olmayan sonsuz yoğunluktaki nokta" teorik bir ifade biçimidir. Çünkü, bilimsel olarak "sıfır hacim" şeklinde ifade edilen bir nokta, hacmi olmayan bir nokta demektir. Gerçekte ise hacmi olmayan bir nokta "yok" demektir. Dolayısıyla, evren **"yok" iken "var" hale gelmiştir**. Bu gerçek ise, materyalizmin "evren sonsuzdan beri vardır" varsayımını geçersiz kılmaktadır.

"Sabit Durum" Denemesi

Materyalist felsefeyi benimseyen astronomlar, Big Bang'e karşı direnmeye ve sabit durum teorisini ayakta tutmaya çalıştılar. Bu çabanın nedeni, önde gelen fizikçilerden A.S. Eddington'ın *"felsefi olarak doğanın şu anki düzeninin birdenbire başlamış olduğu düşüncesi bana itici gelmektedir"* sözünden anlaşılmaktaydı. ³

Big Bang teorisinden rahatsız olanların başında dünyaca ünlü İngiliz matematikçi ve astronom Fred Hoyle geliyordu. Hoyle, yüzyılın ortalarında "steady-state" (sabit durum) adında, 19. yüzyıldaki durağan evren anlayışına benzer başka bir model ortaya attı. Hoyle, evrenin genişlediğini kabul etmekle birlikte, evrenin boyut ve zaman açısından sonsuz olduğunu iddia ediyordu. Ayrıca bu modele göre, evren genişledikçe madde gerektiği miktarda, birdenbire, kendi kendine var olmaya başlıyor-

du. Yegane amacı materyalist felsefenin temeli olan "sonsuzdan beri var olan madde" dogmasını desteklemek olan bu teori, evrenin başlangıcı olduğunu savunan "Büyük Patlama" kuramıyla taban tabana zıttı.

Sabit durum teorisini savunanlar uzunca bir süre Big Bang'e karşı direndiler. Ama bilim aleyhlerine işliyordu.

Big Bang'in Yeni Delillerinden Kozmik Fon Radyasyonu

1948 yılında George Gamov, Big Bang'le ilgili olarak yeni bir iddia ortaya sürdü. Buna göre, evrenin Büyük Patlama ile oluşması durumunda, evrende bu patlamadan arta kalan bir radyasyonun olması gerekliydi. Üstelik bu radyasyon evrenin her yanına eşit dağılmış olmalıydı.

"Olması gereken" bu kanıt çok geçmeden bulundu. 1965 yılında Arno Penzias ve Robert Wilson adlı iki araştırmacı bu dalgaları keşfettiler. "Kozmik Fon Radyasyonu" adı verilen bu radyasyon, uzayın belirli bir yönünden gelen herhangi bir radyasyondan çok farklıydı. Olağanüstü bir eşyönlülük sergiliyordu. Başka bir ifade ile yerel kökenli değil, evrenin tümüne dağılmış bir radyasyondu.

George Gamov

Böylece uzun süredir evrenin her yerinden eşit ölçüde alınan 3 Kelvin'lik ısı dalgasının, Big Bang'in ilk dönemlerinden kalma olduğu anlaşıldı. Üstelik bu rakam bilim adamlarının önceden öngördükleri rakama çok yakındı. Sadece tek bir dalga boyunda (mikrodalga) ölçümler yapabildikleri halde Penzias ve

Wilson, büyük patlamanın bu özgün ispatını deneysel olarak ilk gösteren kişiler oldukları için Nobel Ödülü kazandılar.

1989 yılına gelindiğinde ise, George Smoot ve yönetimindeki Nasa ekibi, Kozmik Geri-Plan Işıma Kaşifi Uydusu'nu (COBE) uzaya gönderdiler. Bu gelişmiş uyduya yerleştirilen hassas tarayıcıların, Penzias ve Wilson'ın ölçümlerini doğrulaması yalnızca 8 dakika sürdü. Tarayıcılar, evrenin başlangıcındaki büyük patlamanın sıcaklık ve yoğunluğuna ait kalıntıları kesin bir biçimde tespit ettiler.

Bütün zamanların en büyük keşfi olarak adlandırılan bu olay, bu kadarla da sınırlı değildi. COBE 1 uydusu uzayda belirli bir noktadaki ısıyı bildiriyordu. Ancak COBE 2 uydusu, uzayda iki nokta arasında ısı farkı bulunduğunu keşfetti. Örneğin galaktik yıldız kümelerindeki ısı, kozmik boşluklara göre daha fazlaydı. Bu ise, büyük patlamadan sonra meydana gelen sıcaklığın gittikçe soğuyarak farklılaştığını gösteriyordu. Bu olaydan sonra, pek çok bilim adamı COBE'nin başarısını "Big Bang'in olağanüstü bir şekilde onaylanması" şeklinde yorumladı.

Bir Başka Delil:

Hidrojen-Helyum Oranı

Big Bang'in diğer bir önemli delili ise, uzaydaki hidrojen ve helyum gazlarının miktarı oldu. Günümüzde yapılan ölçümlerle anlaşıldı ki, evrendeki hidrojen-helyum gazlarının oranı, Big Bang'den arta kaldığı teorik olarak hesaplanmış hidrojen-helyum oranına uymaktaydı.

Bilindiği gibi yıldızlar, içerdikleri hidrojen gazını nükleer tepkimeyle helyuma dönüştürerek enerji üretirler. Eğer evrenin bir başlangıcı olmayıp sonsuzdan geliyor ol-

saydı, yıldızlardaki tüm hidrojenin tamamen tükenmiş ve helyuma dönüşmüş olması gerekirdi. Fakat yıldızlarda bulunan hidrojen gazının henüz tükenmemiş olması ve bu gazı sürekli helyuma çevirerek enerji üretmeye devam etmeleri, evrenin sonsuz olmadığının ve bir başlangıcı olduğunun kesin bir kanıtını oluşturmaktadır.

Big Bang'in Zaferi

Tüm bu açık deliller Big Bang teorisinin bilim dünyasında kesin bir kabul görmesine yol açtı. Big Bang modeli; bilimin, evrenin oluşumu ve başlangıcı hakkında ulaştığı son noktaydı. Fred Hoyle ile birlikte uzun yıllar sabit durum teorisini savunan Dennis Sciama, ardı ardına gelen ve Big Bang'i ispatlayan tüm bu deliller karşısında içine düştükleri durumu şöyle anlatır:

*Sabit durum teorisini savunanlarla, onu test eden ve bence onu çürütmeyi uman gözlemciler arasında, bir dönem çok sert çekişme vardı. Bu dönem içinde ben de bir rol üstlenmiştim. Çünkü gerçekliğine inandığım için değil, gerçek olmasını istediğim için "sabit durum" teorisini savunuyordum. Teorinin geçersizliğini savunan kanıtlar ortaya çıkmaya başladıkça Fred Hoyle bu kanıtları karşılamada lider rol üstlenmişti. Ben de yanında yer almış, bu düşmanca kanıtlara nasıl cevap verilebileceği konusunda fikir yürütüyordum. Ama kanıtlar biriktikçe artık oyunun bittiği ve sabit durum teorisinin bir kenara bırakılması gerçeği ortaya çıkıyordu.*⁴

Fred Hoyle

California Üniversitesi'nden Prof. George O. Abell ise, "Bugünkü

Tüm evrende 300 milyar galaksi olduğu tahmin edilmektedir. Bu 300 milyar galaksinin her birinde de ortalama 250-300 milyar yıldızın bulunduğu düşünülmektedir.

*mevcut deliller, evrenin milyarlarca yıl önce Big Bang ile başladığını göstermektedir. Big Bang teorisini kabul etmekten başka çaremiz kalmıyor."*⁵ demiştir.

Big Bang'in bu zaferi ile birlikte, materyalist dogmanın temeli olan "ezeli madde" kavramı da tarihe karışmış oluyordu. Peki o zaman Big Bang'den önce ne vardı ve "yok" olan evreni bu büyük patlama ile "var" hale getiren güç neydi? Elbette ki bu soru, A.S. Eddington'ın ifadesiyle materyalistler için "felsefi olarak itici" olan gerçeği, yani bir Yaratacının varlığını göstermektedir. Ünlü ateist felsefeci Anthony Flew, bu konuda şunları söyler:

*İtiraflarda bulunmanın insan ruhuna iyi geldiğini söylerler. **Ben de bir itirafta bulunacağım: Mevcut kozmolojik konsensüs (Big Bang modeli), bir ateist açılarından oldukça sıkıntı vericidir. Çünkü bilim, dini kaynaklar tarafından savunulan bir iddiayı ispat etmiştir: "Evrenin bir başlangıcı olduğu" iddiasını. Sadece***

evrenin bir sonunun ve başlangıcının olmadığını kabul ettiğimiz sürece, evrenin şu anki varlığının mutlak bir açıklaması olduğunu savunabiliriz. Ben hala bu açıklamaya inanıyorum, ama bunu Big Bang karşısında savunmanın pek kolay ve rahat bir durum olmadığını itiraf etmeliyim. ⁶

Kendisini ateist olmak için körü körüne şartlandırmayan pek çok bilim adamı ise, evrenin yaratılışında sonsuz güç sahibi bir Yaratıcının varlığını kabul etmiş durumdadır. Bu Yaratıcı, hem maddeyi hem de zamanı yaratmış olan, yani her ikisinden de bağımsız bir varlık olmalıdır.

Evren bilim konusunda önemli çalışmaları olan ünlü matematikçi Roger Penrose şöyle bir açıklama yapar:

*... Ama evrenin **kesinlikle bir amacının olduğunu gösteren** bir şey var ki, o da evrenin şans eseri orada durmadığıdır. Bazı insanlara göre, "evren sadece oradadır işte." Öylesine olmaya devam ediyor. Biz de kendimizi birdenbire bu şeyin içinde buluvermişiz. Bu bakış açısının, evreni anlamamızda çok verimli ya da yardımcı olacağını sanmıyorum. Bence evren ve onun varlığının altında bugün henüz pek sezemediğimiz çok daha derin bir şeyler gizli.* ⁷

Kuran'da 14 Yüzyıl Önce Haber Verilen Gerçekler

Buraya kadar özetlemek gerekirse, astrofiziğin ulaştığı kesin sonuç, tüm evrenin madde ve zaman boyutlarıyla birlikte, bir sıfır anında büyük bir patlamayla (Big Bang) varlık bulduğuydu. Big Bang'den önce madde diye bir şey yoktu. Maddenin, enerjinin, hatta zamanın dahi bulunmadığı, tamamen metafizik olarak tanımlanabilecek

bir yokluk ortamında madde, enerji ve zaman var olmuştu. Oysa, modern fiziğin ancak bu yüzyılın sonlarına doğru ulaştığı bu büyük gerçek Kuran'da bizlere 1400 yıl önceden haber verilmekteydi:

Gökleri ve yeri bir örnek edinmeksizin yaratandır. (En'am Suresi, 101)

Bilindiği gibi Big Bang teorisi, başlangıçta evrendeki tüm cisimlerin birarada olduklarını ve sonradan ayrıldıklarını göstermiştir. Big Bang teorisinin ortaya koyduğu bu gerçek ise zamanımızdan tam 14 asır önce insanların evren hakkındaki bilgilerinin son derece kısıtlı olduğu bir dönemde Kuran'da şöyle bildirilmektedir:

O inkar edenler görmüyorlar mı ki (başlangıçta) göklerle yer birbiriyle bitişikken, Biz onları ayırdık ve her canlı şeyi sudan yarattık. Yine de onlar inanmayacaklar mı? (Enbiya Suresi, 30)

Konumuzun başında da gördüğümüz gibi, "evrenin genişlemesi" Büyük Patlama teorisinin yani evrenin yoktan var edildiğinin en önemli kanıtlarından biridir. Evren yaratıldığından beri süregelen ve modern bilim tarafından ancak 20. yüzyılda saptanabilmiş olan bu olaydan, bundan 14 asır önce gönderilmiş olan Kuran'da şöyle bahsedilir:

Biz göğü 'büyük bir kudretle' bina ettik ve şüphesiz Biz (onu) genişleticiyiz. (Zariyat Suresi, 47)

Düzen Getiren Patlama

Aslında Big Bang'in ateistler ve materyalistler (ikisi neredeyse eşanlamlıdır) açısından oluşturduğu sorun, ateist felsefeci Anthony Flew'in üstte itiraf ettiğinden

çok daha büyüktür. Çünkü Big Bang, evrenin yalnızca yoktan var edildiğini değil, aynı zamanda çok planlı, düzenli ve kontrollü bir biçimde var edildiğini göstermektedir.

Bunun nedeni, bir patlama olan Big Bang'in ardından evrende çok düzenli bir yapının ortaya çıkmasıdır. Oysa patlamalar düzenlilik oluşturmazlar. Gözlemlediğimiz bütün patlamalar, var olan düzenliliği bozar, parçalar ve yok ederler. Örneğin, atom ve hidrojen bombalarının patlaması, volkanik patlamalar, doğalgaz patlaması, Güneş'te meydana gelen patlamalar... Ne tür patlama incelenirse incelensin, etkilerinin hep yıkıcı oldukları görülür.

Ancak bir patlamanın ardından karşımıza çok detaylı bir tasarım çıkarsa, bu durumda bu patlamanın ardında "**doğaüstü**" bir müdahale olduğu, patlamayla birlikte dağılan tüm parçacıkların gerçekte çok kontrollü bir biçimde hareket ettirildikleri sonucuna varırız.

Big Bang teorisine uzun yıllar karşı çıkmış olan Sir Fred Hoyle'un sözleri, tam da bu durumu ifade eder:

*Big Bang teorisi evrenin tek ve büyük bir patlama ile başladığını kabul eder. Ama bildiğimiz gibi **patlamalar maddeyi dağıtır ve düzensizleştirirler. Oysa Big Bang çok gizemli bir biçimde bunun tam aksi bir etki meydana getirmiştir. Maddeyi birbiriyle birleştirecek ve galaksileri oluşturacak hale getirmiştir.*** ⁸

Hoyle, Big Bang'in düzenlilik oluşturmasının çelişkili bir durum olduğunu söylerken, elbette Big Bang'i materyalist bir ön yargıyla yorumlamakta, yani bunun bir "kontROLSÜZ patlama" olduğunu varsaymaktadır. Oysa, bir Yaratıcının yani Allah'ın varlığını kabullenmemek için böyle bir açıklama yaparak, çelişkili bir duruma düşen kendisi olmuştur. Zira, patlamayla birlikte ortaya çok

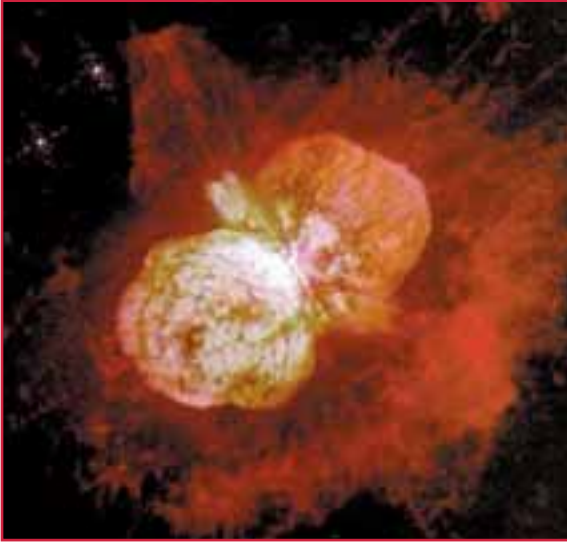
büyük bir düzen çıkmışsa, o zaman "kontROLSÜZ patlama" fikrinin bir kenara atılması ve patlamanın olağanüstü bir biçimde kontrollü olduğunun kabul edilmesi gerekir.

Bu düzenlilik, Big Bang'den sonraki her aşama için geçerlidir. Big Bang'le birlikte ortaya çıkan madde, bugün "atomaltı parçacıklar" dediğimiz partiküllerdir. Ama bunlar -Hoyle'un ifade ettiği gibi "gizemli bir biçimde"- biraraya gelerek atomları oluşturmuşlardır, hem de evrenin her yerinde ve her parçasında. Büyük bir düzenlilik içinde oluşan bu atomlar evrenin belirli bölgelerinde yoğunlaşarak galaksileri oluşturmuşlardır. Bu galaksilerin içinde yıldızlar, yıldızların çevresinde ise yıldız sistemleri ve gezegenler meydana gelmiştir. Tüm bu dev gök cisimleri olağanüstü derecede düzenlidirler. Evrende yaklaşık 300 milyar galaksi olduğunu ve bunların her birinin içinde yaklaşık yine 300 milyar yıldız olduğunu düşünürsek, söz konusu düzen ve dengenin ne kadar olağanüstü olduğunu da daha kolay anlayabiliriz.

Hassas Dengeler

Big Bang'in ardından evrende oluşan bu olağanüstü düzenliliğin bir başka yönü ise, "**yaşamaya elverişli bir evren**"in oluşmuş olmasıdır. Yaşama imkan tanıyacak bir gezegenin oluşabilmesi için gerçekleşmesi gereken şartlar o kadar fazladır ki, bunun rastlantısal bir oluşum olduğunu düşünmek imkansızdır.

Ünlü bir teorik fizik profesörü olan Paul Davies, sadece Big Bang sonrasındaki genişleme hızının ne kadar "hassas ayarlanmış" olduğunu hesaplamış ve inanılmaz bir sonuca ulaşmıştır. Davies'e göre, Big Bang'in ardından gerçekleşen genişleme hızı eğer milyar kere milyarda bir

Eta Carinae yıldızı bir süpernova patlamasıyla parçalanıyor. Bu ve benzeri patlamalar her zaman için düzensizlik oluşturur. Ancak bilinen en şiddetli patlama olan Big Bang'in ardından son derece hassas dengeler üzerine kurulu olan bir uzay ve içindeki tüm sistemler oluşmuştur. Bu olağanüstü denge ve düzen, asla rastlantılarla açıklanamaz ve tüm evreni üstün ve güçlü bir Yaratıcının, yani Allah'ın yarattığını ispatlar.

oranda bile farklı olsaydı, hayata imkan sağlayacak bir yıldız tipi oluşamaz ve evrende canlılık ortaya çıkamazdı:

*Hesaplamalar, evrenin genişleme hızının çok kritik bir noktada seyrettiğini göstermektedir. Eğer evren biraz bile daha yavaş genişlese çekim gücü nedeniyle içine çökecek, biraz daha hızlı genişlese kozmik materyal tamamen dağılıp gidecekti. Bu iki felaket arasındaki **denge**nin ne kadar "iyi hesaplanmış" olduğu sorusunun cevabı çok ilginçtir. Eğer IS zamanında (patlama hızının belirli hale geldiği zamanda) patlama hızı gerçek*

*hızından sadece 10^{-18} kadar bile farklılaşsaydı, bu gerekli dengeli dengeyi yok etmeye yetecekti. **Dolayısıyla evrenin patlama hızı inanılmayacak kadar hassas bir kesinlikle belirlenmiştir. Bu nedenle Big Bang herhangi bir patlama değil, her yönüyle çok iyi hesaplanmış ve düzenlenmiş bir oluşumdur.*** ⁹

Evrendeki bu muhteşem denge bilimsel bir dergide şöyle ifade edilir:

*Eğer evren maddemizin yoğunluğu, bir parça daha fazla olsaydı, o zaman Einstein'ın genel görecelik kuramına göre evren, atomik parçacıkların birbirini çekme kuvvetleri dolayısıyla bir türlü genişleyemeyecek ve tekrar küçülerek bir noktacığa dönüşecekti. Eğer yoğunluk başlangıçta bir parça daha az olsaydı, o zaman evren son hızla genişleyecek, fakat bu takdirde atomik parçacıklar birbirini çekip yakalayamayacak ve yıldızlarla galaksiler hiçbir zaman oluşamayacaktı. Doğaldır ki biz de olmayacaktık! Yapılan hesaplara göre, evrenimizin başlangıçtaki gerçek yoğunluğu ile ötesinde oluşması imkanı bulunmayan kritik yoğunluğu arasındaki fark, yüzde birin bir kuvadrilyonundan azdır. **Bu, bir kalemi sivri ucu üzerinde bir milyar yıl sonra da durabilecek biçimde yerleştirmeye benzer...** Üstelik, evren genişledikçe, bu denge daha da hassaslaşmaktadır. ¹⁰*

Stephen Hawking ise, *Zamanın Kısa Tarihi* isimli kitabında genişleme hızındaki dengeli şöyle açıklar:

Evrenin genişleme hızı o kadar kritik bir noktadadır ki, Big Bang'ten sonraki birinci saniyede bu oran eğer yüz bin milyon kere milyonda bir daha küçük olsaydı evren şimdiki durumuna gelmeden içine çökerdi. ¹¹

Paul Davies, bu çok ilginç durum karşısında şöyle söylemektedir:

Çok küçük sayısal değişikliklere hassas olan evrenin şu andaki yapısının, çok dikkatli bir bilinç tarafından ortaya çıkarıldığına karşı çıkmak çok zordur... Doğanın en temel dengelerindeki hassas sayısal dengeler, kozmik bir tasarımın varlığını kabul etmek için oldukça güçlü bir delildir. ¹²

Aynı gerçek karşısında Amerikalı Astronomi Profesörü George Greenstein de, *The Symbiotic Universe* adlı kitabında şöyle yazar:

Kanıtları inceledikçe, ısrarla önemli bir gerçekle karşı karşıya geliriz. (Evrenin oluşumunda) bir doğüstü akıl-ya da Akıl- devreye girmiş olmalıdır. ¹³

Sonuç olarak, kainattaki muhteşem sistemi incelersek kainatın varoluşu ve işleyişinin tesadüfi nedenlerle açıklanamayacak kadar karmaşık bir düzen ve hassas dengeler içerdiği gerçeğiyle karşılaşırız. Açıkça anlaşılacağı gibi bu hassas denge ve ince düzenin muazzam bir patlamanın sonrasında kendi kendine ve tesadüfen gerçekleşmesi imkansız kavramının bile sınırlarını aşacak bir durum olurdu. Big Bang gibi tüm evrenin madde ve enerjisini açığa çıkaran bir patlamanın ardından böyle bir düzenin meydana gelmesi ancak her anına bilinçli müdahaleler sonucunda gerçekleşebilir. Bu da evreni yoktan var eden ve onun her anını kontrolü ve hakimiyeti altında bulduran Allah'ın yaratmasıdır.

Materyalizmin Sonu

Tüm bu gerçekler, bir 19. yüzyıl dogması olan materyalist felsefenin iddialarının 20. yüzyıl bilimi tarafından ge-

çersiz kılındığının göstergeleridirler. Materyalizm, herşeyi maddeden ibaret saymakla, maddeyi ortaya çıkaran ve düzenleyen bir Yaratıcının varlığını reddetmiş, ama şiddetle yanılmıştır. Modern bilim maddesel dünyada var olan büyük plan, tasarım ve düzeni ortaya çıkarmakta ve maddesel dünyaya hakim olan bir Yaratıcının, yani Allah'ın varlığını ispatlamaktadır. Evrende karşılaştığımız bu tasarım, canlılar dünyasında da ortaya çıkmakta ve materyalizmin en büyük dayanağı sayılan Darwin'in evrim teorisi de bu nedenle çökmektedir.

Materyalizm asırlar boyunca pek çok insanı etkilemiş, hatta 19. yüzyılda "bilimsellik" maskesine bürünmüş olabilir. Ama görünen o ki, materyalizm 21. yüzyılda bilime aykırı bir batıl inanış olarak tarihe geçecektir. İnsanlık dünyanın öküzü boynuzları üzerinde durduğu ya da düz olduğu gibi batıl inanışlardan kurtulmuştur, materyalizmden de kurtulacaktır.

"Bilim Tanrı'yı Buldu."
Dünyaca ünlü *Newsweek* dergisinin Temmuz 1998 tarihli sayısının kapağında bu başlık vardı. Dergi bu sayısında, modern bilimin bulgularının Allah'ın varlığını gösterdiğini ve sayısız bilim adamının bu gerçeği kabul ettiğini anlatıyordu.

UYARI

*Okuyacağınız bu bölüm, hayatın
ÇOK ÖNEMLİ bir sırrını
içermektedir. Maddesel dünyaya
bakış açınızı kökten değiştirecek
olan bu konuyu, çok dikkatli bir
biçimde ve sindirerek
okumalısınız. Burada anlatılacak
olanlar yalnızca bir bakış açısı,
farklı bir yaklaşım veya herhangi
bir felsefi düşünce değil; dine
inanan-inanmayan herkesin
kabul edeceği, bugün bilimin de
kanıtladığı kesin bir gerçektir.*

2. BÖLÜM

MADDENİN ARDINDAKİ SIR

Çevresini akıl ve vicdan yoluyla izleyen kişi evrendeki canlı-cansız herşeyin yaratılmış olduğunu fark eder. Peki tüm bunlar kim tarafından yaratılmıştır?

Açıktır ki, evrenin her noktasında kendini belli eden "**yaratılmışlık**", evrenin kendisinin bir ürünü olamaz. Örneğin bir böcek kendi kendisini var etmemiştir. Güneş Sistemi, bitkiler, insanlar, bakteriler, alyuvarlar, kelebekler kendi kendilerini yaratmamışlardır. Tüm bunların "tesadüfen" oluşmaları gibi bir ihtimal de, kitabın önceki sayfalarında incelediğimiz gibi, söz konusu değildir.

Dolayısıyla şu sonuca varabiliriz: Gözümüzle gördüğümüz herşey yaratılmıştır... Ancak gözümüzle gördüğümüz şeylerin hiçbiri "Yaratıcı" değildir. O halde, Yaratıcı, gözümüzle gördüğümüz herşeyden başka ve üstün bir varlıktır. Kendisi görünmeyen, fakat yarattığı herşeyin Kendisinin varlığını ve vasıflarını gösterdiği üstün bir güçtür.

İşte Allah'ın varlığını tanımayanların saptığı nokta da buradadır. Bu kişiler, Allah'ı gözleriyle görmedikleri sürece, O'nun varlığına iman etmemeye şartlandırmışlardır kendilerini. Ancak bu durumda, evrenin her yerinde apa-

çık görünen **"yaratılmışlık"** gerçeğini gizlemek, evrenin ve canlıların yaratılmamış olduğunu iddia etmek zorunda kalırlar. Bunu yapmak için yalanlara başvururlar. Evrim teorisi, önceki sayfalarda değinildiği gibi, bu konuda başvurulan yalanların, sonuçsuz çırpınışların en belirgin örneğidir.

İnkâr edenlerin temel yanılması, aslında Allah'ın varlığını inkâr etmeyen, ancak zayıf bir inanca sahip olan pek çok kişi tarafından da paylaşılır. Toplumun çoğunluğunu oluşturan bu kişiler, yaratılışı reddetmezler, ancak Allah'ın "nerede" olduğuna dair ilginç batıl inançları vardır: Çoğu, Allah'ın "gökte" olduğunu sanır. Bilinçaltlarındaki düşünceye göre, Allah çok uzaklardaki bir gezegenin arkasındadır ve çok nadiren "dünya işlerine" müdahale eder. Ya da hiç etmez; evreni yaratmış ve bırakmıştır, insanlar kendi kaderlerini çizerler...

Kimileri de Kuran'ın **Allah'ın "her yerde" olduğuna dair** haberini duymuşlardır, fakat bunun anlamını tam olarak çözemezler. Bilinçaltlarındaki batıl düşünce, (haşa) Allah'ın radyo dalgaları ya da görünmez, hissedilmez bir gaz gibi, maddeleri çevrelediği şeklindedir.

Oysa bu düşünce ve baştan beri saydığımız, Allah'ın "nerede" olduğunu bir türlü çözemeyen (belki de bu yüzden O'nu inkâr eden) düşünceler, ortak bir yanışa dayanmaktadırlar: Hiçbir temeli olmayan bir ön yargıyı benimsemekte, ondan sonra da Allah ile ilgili olarak zanlara kapılmaktadırlar.

Nedir bu ön yargı?..

Bu ön yargı maddenin varlığı ve niteliği ile ilgilidir. Maddenin var olduğu konusunda öyle şartlanmışızdır ki, acaba gerçekten var mıdır, yoksa sadece bir gölge varlık mıdır, hiç düşünmemişizdir. Oysa modern bilim, bu ön

yargıyı da yıkararak, çok önemli ve etkileyici bir gerçeği ortaya koymaktadır. İlerleyen sayfalarda Kuran'da da işaret edilen bu büyük gerçeği açıklamaya çalışacağız.

Elektrik Sinyallerinden Oluşan Evren

Yaşadığımız dünya ile ilgili tüm bilgilerimiz bize beş duyumuz aracılığı ile gelir. Yani biz gözümüzün gördüğü, elimizin dokunduğu, burnumuzun kokladığı, dilimizin tattığı, kulağımızın duyduğu bir dünyayı tanırız. Doğumumuzdan itibaren bu duylara bağlı olduğumuz için "dış dünya"nın, duyarımızın bize tanıttığından farklı olabileceğini hiç düşünmemişizdir.

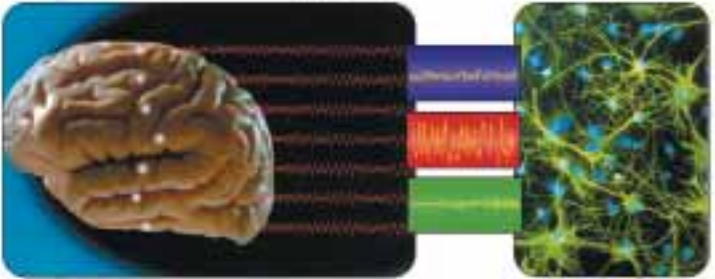
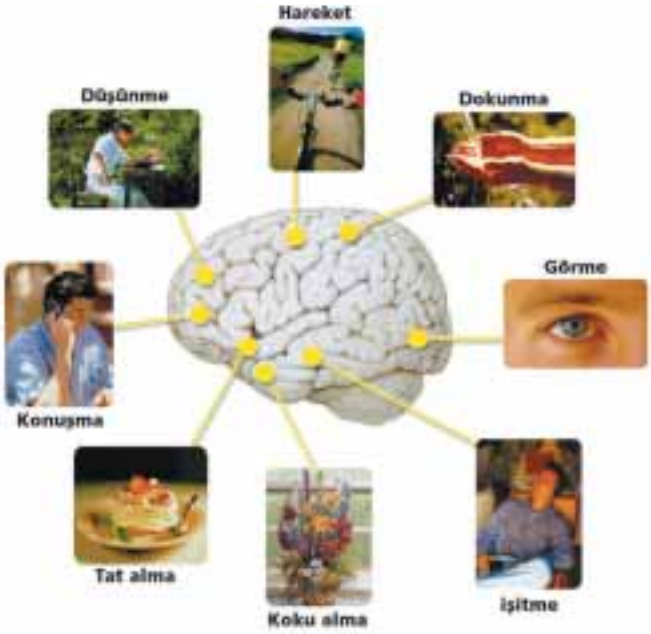
Oysa, bugün birçok bilim dalında yapılan araştırmalar son derece farklı bir anlayışı beraberinde getirmiş, algılarımız ve algıladığımız dünya ile ilgili ciddi şüphelerin oluşmasına neden olmuştur.

Bu yeni anlayışın çıkış noktası ise şudur: Bizim "dış dünya" olarak algıladıklarımız, yalnızca elektrik sinyallerinin beyinde yarattığı etkilerdir. Elmanın kırmızılığı, tahtanın sertliği, dahası anneniz, babanız, aileniz, sahibi olduğunuz bütün mallar, eviniz, işiniz ve bu kitabın satırları yalnızca ve yalnızca beyninizdeki elektrik sinyallerinden ibarettir.

Frederick Vester bilimin bu konuda ulaştığı noktayı şöyle ifade eder:

Bazı düşünürlerin, 'insan bir hayaldir, aslında bütün yaşananlar geçici ve aldaticıdır, bu evren bir gölgedir' şeklindeki sözleri günümüzde bilimsel olarak kanıtlanıyor gibidir. ¹⁴

Ünlü filozof George Berkeley'in, bu şaşırtıcı gerçek

Bütün hayatımızı beynimizin içinde yaşarız. Gördüğümüz insanlar, kokladığımız çiçekler, dinlediğimiz müzik, tattığımız meyveler, elimizde hissettiğimiz ıslaklık... Bunların hepsi beynimizde oluşur. Gerçekte ise beynimizde, ne renkler, ne sesler, ne de görüntüler vardır. Beyinde bulunacak tek şey elektrik sinyalleridir. Kısacası biz, beynimizdeki elektrik sinyallerinin oluşturduğu bir dünyada yaşarız. Bu bir görüş veya varsayım değil, dünyayı nasıl algıladığımızla ilgili bilimsel bir açıklamadır.

ile ilgili açıklaması ise şöyledir:

*Kendilerini gördüğümüz ve dokunduğumuz için, bize algılarımızı verdikleri için nesnelere varlığına inanırız. Oysa algılarımız sadece zihnimize var olan fikirlerdir. Şu halde algılar aracılığıyla ulaştığımız nesnelere fikirlerden başka bir şey değildirler ve bu fikirler, zihnimize başka yerde bulunmazlar zorunlu olarak... Bütün bunlar madem ki sadece zihinde var olan şeylerdir, öyleyse **evreni ve şeyleri zihnin dışında varlıklar olarak hayal ettiğimizde, yanılmaların içine düşmüş oluyoruz demektir...** Öyleyse bizi çevreleyen şeylerin hiçbirinin bizim zihnimize dışında bir varlığı yoktur. ¹⁵*

Konuyu tam olarak açıklamak için öncelikle, dış dünya hakkında bize bilgi veren duyularımızdan söz edelim.

Nasıl Görüyoruz, Duyuyoruz, Tadıyoruz?

Görme olayı oldukça aşamalı bir biçimde gerçekleşir. Görme sırasında, herhangi bir cisimden gelen ışık demetleri (fotonlar), gözün önündeki lensin içinden kırılarak geçer ve gözün arka tarafındaki retina ters olarak düşerler. Buradaki hücreler tarafından elektrik sinyaline dönüştürülen görme uyarıları, sinirler aracılığı ile, beynin arka kısmındaki görme merkezi adı verilen küçük bir bölgeye ulaşırlar. Bu elektrik sinyali bir dizi işlemden sonra beyindeki bu merkezde görüntü olarak algılanır. Yani görme olayı, gerçekte beynin arkasındaki küçük, **ışığın hiçbir şekilde giremediği**, kapkaranlık bir noktada yaşanır.

Şimdi genelde herkesçe bilinen bu bilgiye bir kez da-

ha dikkatlice bakalım: Biz, **"görüyorum"** derken, aslında gözümüze gelen uyarıların elektrik sinyaline dönüşerek beynimizde oluşturduğu "etkiyi" görürüz. Yani **"görüyorum"** derken, aslında beynimizdeki elektrik sinyallerini seyrediyoruz.

Hayatımız boyunca gördüğümüz her görüntü bir kaç cm³lük görme merkezinde oluşur. Okuduğunuz bu sa-

Bir cisimden gelen uyarılar elektrik sinyaline dönüşerek beyinde bir etki oluştururlar. "Görüyorum" derken, aslında zihnimizdeki elektrik sinyallerinin etkisini seyrediyoruz.

tırlar da, ufka baktığınızda gördüğünüz uçsuz bucaksız manzara da, bu küçücük yerde meydana gelmektedir. Bu arada gözden kaçırılmaması gereken bir nokta daha vardır. Az önce belirttiğimiz gibi, kafatası ışığı içeri geçirmez, yani beynin içi kapkaranlıktır. Dolayısıyla beynin ışığın kendisiyle muhatap olması asla mümkün değildir.

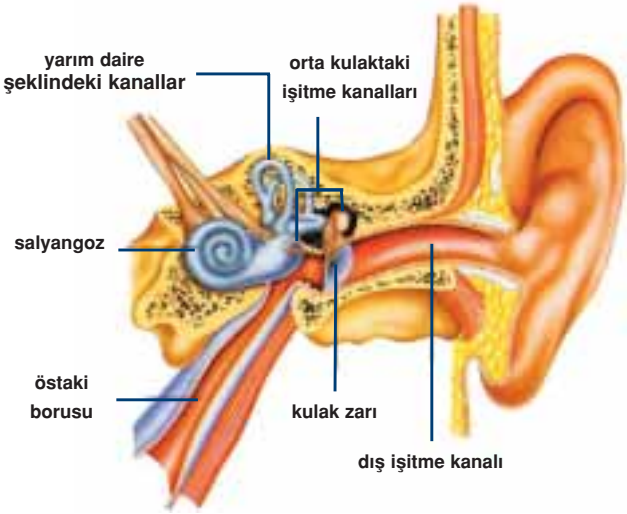
Buradaki ilginç durumu bir örnekle açıklayalım. Karşımızda bir mum olduğunu düşünelim. Bu mumun karşısına geçip onu uzun süre izleyebiliriz. Ama bu süre boyunca beynimiz, muma ait ışığın aslı ile hiçbir zaman muhatap olmaz. Mumun ışığını gördüğümüz anda bile kafamızın ve beynimizin içi kapkaranlıktır. Kapkaranlık beynimizin içinde, aydınlık, ıslıl ıslıl ve renkli bir dünyayı seyrederiz.

R.L.Gregory, bizim çok doğal karşıladığımız görme olayındaki mucizevi durumu şöyle ifade etmektedir:

Görme olayına o kadar alışmışız ki, çözülmesi gereken sorular olduğunun farkına varmak büyük bir hayal gücü gerektiriyor. Fakat bunu dikkate alın. Gözlerimize minik tepetaklak olmuş görüntüler veriliyor, ve biz çevremizde bunları sağlam nesnelere olarak görüyoruz. Retinaların üzerindeki uyarıların sonucunda nesnelere dün-

Aynı görmede olduğu gibi duyma işlemi de beyindeki duyma merkezinde gerçekleşir.

Dış kulak, çevredeki ses dalgalarını kulak kepçesi vasıtasıyla toplayıp orta kulağa iletir; orta kulak aldığı ses titreşimlerini güçlendirerek iç kulağa aktarır; iç kulak da bu titreşimleri elektrik sinyallerine dönüştürerek beyne gönderir.

*yasını algılıyoruz ve **bu bir mucizeden farksız aslında.**¹⁶*

Aynı durum diğer algılar için de geçerlidir. Ses, dokunma, tat ve koku, birer elektrik sinyali olarak beyne ulaşır ve buradaki ilgili merkezlerde algılanırlar.

Duyuma olayı da böyledir: Dış kulak, çevredeki ses dalgalarını kulak kepçesi vasıtasıyla toplayıp orta kulağa iletir; orta kulak aldığı ses titreşimlerini güçlendirerek iç kulağa aktarır; iç kulak da bu titreşimleri elektrik sinyallerine dönüştürerek beyne gönderir. Aynı görmede olduğu gibi duyma işlemi de beyindeki duyma merkezinde gerçekleşir. Kafatası ışığı geçirmediği gibi sesi de geçirmez. Dolayısıyla dışarı ne kadar gürültülü de olsa beyin içi tamamen sessizdir.

Buna rağmen en net sesler beyinde algılanır. Öylesine bir netliktir ki bu; sağlıklı bir insan kulağı hiçbir parazit, hiçbir cızırtı olmaksızın herşeyi duyar. Ses geçirmeyen beyninizde bir orkestranın senfonilerini dinlersiniz, kalabalık bir ortamın tüm gürültüsünü duyarsınız, bir yaprağın hışırtısından jet uçaklarının gürültüsüne dek geniş bir frekans aralığındaki tüm sesleri algılayabilirsiniz. Ama o anda hassas bir cihazla beyninizin içindeki ses düzeyi ölçülse burada derin bir sessizliğin hakim olduğu görülecektir.

Koku algımızın oluşması da buna benzerdir: Vanilya kokusu, gül kokusu gibi uçucu moleküller, burnun epitelium denilen bölgesindeki titreşim tüylerinde bulunan alıcılara gelirler ve bu alıcılarda etkileşime girerler. Bu etkileşim beynimize elektrik sinyali olarak iletilir ve koku olarak algılanır. Sonuçta bizim güzel ya da çirkin diye adlandırdığımız kokuların hepsi uçucu moleküllerin etkileşimlerinin elektrik sinyaline dönüştürüldükten sonra, beyindeki algılanış biçiminden başka bir şey değildir. Bir parfümü, bir çiçeği, sevdiğiniz bir yemeği, deniz kokusunu, hoşunuza giden ya da gitmeyen her türlü kokuyu beyninizde algıyorsunuz. Fakat koku molekülleri beyne hiçbir zaman ulaşamazlar. Ses ve görüntüde olduğu gibi beyninize ulaşan yalnızca elektrik sinyalleridir. Sonuç olarak, doğduğunuz andan itibaren dışarıdaki nesnelere ait olarak bildiğiniz kokular duyu organlarınız aracılığı ile hissettiğiniz elektrik uyarılarıdır.

Benzer şekilde, insan dilinin ön tarafında da dört farklı tip kimyasal alıcı vardır. Bunlar tuzlu, tatlı, ekşi ve acı tatlarına karşılık gelir. Tat alıcılarımız bir dizi kimyasal işlemden sonra bu algıları elektrik sinyallerine dönüştürür ve beyne iletirler. Bu sinyaller de beyin tarafından

Sevdiğiniz bir yemeği beyninizde algıyorsunuz. Fakat koku molekülleri beyne hiçbir zaman ulaşamazlar. Ses ve görüntüde olduğu gibi beyninize ulaşan yalnızca elektrik sinyalleridir.

tat olarak algılanırlar. Bir çikolatayı ya da sevdiğiniz bir meyveyi yediğinizde aldığınız tat, elektrik sinyallerinin beyin tarafından yorumlanmasıdır. Dışarıdaki nesneye ise asla ulaşamazsınız; çikolatanın kendisini göremez, koklayamaz ve tadamazsınız. Örneğin, beyninize giden tat alma sinirleri kesilse, o an yediğiniz herhangi bir şeyin tadının beyninize ulaşması mümkün olmaz; tat duyuzunu tamamen yitirirsiniz.

Bu noktada karşımıza bir gerçek daha çıkar: Bir yiyeceği tattığımızda bir başkasının o yiyecekten aldığı tadın veya bir sesi duyduğumuzda başka birisinin duyduğu se-

sin bizim algıladıklarımız ile aynı olduğundan emin olmamız mümkün değildir. Bu gerçeğe ilgili Lincoln Barnett şöyle demektedir:

Hiç kimse kendisinin kırmızıyı ya da "Do" notasını duyusunun başka bir insanınki ile aynı olup olmadığını bilemez. ¹⁷

Dokunma duyumuza gelince de, değişen bir şey olmadığını görürüz.. Bir cisme dokunduğumuzda dış dünyayı ve nesnelere tanımamıza yardımcı olacak bilgiler, derideki duyu sinirleri aracılığıyla beyne ulaştırılırlar. Dokunma hissi beynimizde oluşur. Zannedildiği gibi dokunma hissini algıladığımız yer parmak uçlarımız ya da derimiz değil, yine beynimizdeki dokunma merkezidir. Bizler nesnelere gelen elektriksel uyarıların beynimizde değerlendirilmesi sonucu sertlik ya da yumuşaklık, sıcaklık ya da soğukluk gibi, nesnelere tanımlayan farklı farklı hisler duyarız. Hatta bir cismi tanımaya yarayan her türlü detayı bu uyarılar sonucunda elde ederiz. Bu önemli gerçeğe ilgili olarak B. Russel ve L. Wittgeinstein gibi ünlü filozofların düşünceleri şöyledir:

*... Bir limonun gerçekten var olup olmadığı ve nasıl bir süreçle varlaştığı sorulamaz ve incelenemez. Limon, sadece dille anlaşılan tat, burunla duyulan koku, gözle görülen renk ve biçimden ibarettir ve yalnız bu nitelikleri bilimsel bir araştırmanın ve yargının konusu olabilir. **Bilim, nesnel dünyayı asla bilemez.** ¹⁸*

Yani maddesel dünyaya ulaşmamız imkansızdır. Muhatap olduğumuz tüm nesnelere, gerçekte görme, işitme, dokunma gibi algıların toplamından ibarettir. Algı merkezlerindeki bilgileri değerlendiren beynimiz, yaşamımız boyunca maddenin bizim dışımızdaki "aslı" ile değil, beyni-

mizdeki kopyaları ile muhatap olur. Biz ise bu kopyaları dışımızdaki gerçek maddeler zannederek yanılırız.

Beynimizin İçinde Oluşan "Dış Dünya"

Buraya kadar anlattığımız fiziksel gerçekler bizi tartışılmaz bir sonuca ulaştırır: Bizim gördüğümüz, dokunduğumuz, duyduğumuz ve adına "madde", "dünya" ya da "evren" dediğimiz kavramlar, sadece ve sadece beynimizde oluşan elektrik sinyalleridir.

Örneğin meyve yiyen biri, aslında meyvenin beynindeki algısıyla muhataptır, aslıyla değil. Kişinin "meyve" diye nitelendirdiği şey, meyvenin biçimi, tadı, kokusu ve sertliğine ait elektriksel bilginin beyinde algılanmasından ibarettir. Eğer beyne giden görme sinirini keserseniz, meyve görüntüsü de bir anda yok olur veya burundaki algılayıcılardan beyne uzanan sinirdeki bir kopukluk, koku algınızı tamamen ortadan kaldırır. Çünkü meyve, birtakım elektrik sinyallerini beynin yorumlamasından başka bir şey değildir.

Üzerinde düşünülmesi gereken ayrı bir nokta da uzaklık hissidir. Uzaklık, örneğin bu kitapla aranızdaki mesafe, sadece beyninizde meydana gelen bir boşluk hissidir. Bir insanın kendisinden çok uzakta sandığı maddeler de aslında beyninin içindedir. Örneğin insan göğe bakıp yıldızları seyrederek ve bunların milyonlarca ışık yılı uzakta olduklarını sanır. Oysa yıldızlar onun içinde, beynindeki görüntü merkezindedirler. Bu yazıları okurken içinde oturduğunuz sandığınız odanın da aslında içinde değilsiniz; aksine oda sizin içinizdedir. Bedeninizi görmeniz, sizi odanın içinde olduğunuza inandırır. Ancak şunu unutmayın; bedeniniz de beyninizde oluşan bir görüntüdür.

Bir insanın kendisinden çok uzakta sandığı bir şehir manzarası aslında beyninin içindedir.

Tüm diğer algılarınız için de aynı durum geçerlidir. Örneğin siz yan odadaki televizyonun sesini duyduğunuzu sanırken aslında beyninizin içindeki sesle muhatapsınızdır. Ne yanda bir oda olduğunu, ne de o odadaki bir televizyondan ses geldiğini ispatlamanız mümkün değildir. Metrelerce uzaktan geldiğini sandığınız ses de, hemen yanı-

nızdaki kişinin konuşması da aslında beyninizdeki birkaç santimetre karelik duyma merkezinde algılanmaktadır. Bu algı merkezinin dışında sağ, sol, ön, arka gibi bir kavram yoktur. Yani ses sağdan, soldan veya havadan size ulaşmaz; **sesin geldiği bir yön yoktur.**

Algıladığınız kokular da böyledir; hiçbiri uzak bir mesafeden size ulaşmaz. Koku alma merkezinizde oluşan etkileri, dışarıdaki maddelerin kokusu zannedersiniz. Oysa bir gülün görüntüsü nasıl ki görme merkezinizin içindeyse, o gülün kokusu da aynı şekilde koku alma merkezinizin içindedir; dışarıda ne gül vardır, ne de ona ait bir koku...

Çünkü algılarımızın bize tanıttığı "dış dünya", aynı anda beynimize ulaşan "elektrik sinyalleri bütünü"nden başka bir şey değildir. Beynimiz hayatımız boyunca bu sinyalleri değerlendirir. Biz de bunları maddenin "dışarıdaki" aslı sanarak yanıldığımızın farkında olmadan bir ömür süreriz. Yanılırız, çünkü algılarımızla maddenin kendisine asla ulaşamayız.

"Dış dünya" sandığımız sinyalleri yorumlayıp anlamlı hale getiren de, yine bizim beynimizdir. Örneğin duyma algısını ele alalım. Kulağımızın içine gelen ses dalgalarının yorumunu yaparak onu bir senfoniye çeviren aslında beynimizdir. Yani müzik, beynimizin oluşturduğu bir algıdır. Renkleri görürken de aslında gözümüze ulaşan sadece ışığın **farklı dalga boylarıdır.** Bu farklı dalga boylarını renklere çeviren yine beynimizdir. **"Dış dünyada" renk yoktur.** Ne elma kırmızı, ne gökyüzü mavi, ne de ağaçlar yeşildir. Onlar, sadece öyle algıladığımız için öyledirler. **"Dış dünya", tamamen algılarımıza bağlıdır.**

Nitekim gözdeki retinada oluşan küçük bir bozukluk renk körlüğüne sebep olur. Kimi insan maviyi yeşil, kimisi kırmızıyı mavi, kimisi de renkleri grinin çeşitli tonları şeklinde algılar. Bu noktadan sonra dışarıdaki nesnenin renkli olup olmaması önemli değildir. Ünlü düşünür Berkeley de bu gerçeğe şu sözleriyle dikkat çekmektedir:

İlkin renklerin, kokuların, v.b. "gerçekten var olduğu" sanıldı; ama daha sonra, bu çeşit görüşler reddedildi ve görüldü ki, bunlar duyularımız sayesinde vardır.¹⁹

Sonuç olarak; biz nesnelere onlar renkli olduğundan ya da dışarıda maddi bir varlığa sahip olduklarından renkli görmeyiz. Çünkü, **varlıklara yüklediğimiz tüm nitelikler, "dış dünyada" değil, içimizdedir.**

Peki o zaman "dış dünya"da geriye ne kalır?...

"Dış Dünya"nın Varlığı Şart mı?

Şimdiye dek hep bir "dış dünya"dan, bir de bizim gördüğümüz ve beynimizde oluşan algılar dünyasından söz ettik. Ama "dış dünya"ya hiçbir zaman ulaşamadığımızı göre, bu dünyanın gerçekten var olduğunu nasıl bilebiliriz?

Elbette ki bilemeyiz. Aksine, her nesne yalnızca algıların bir toplamı olduğuna, algılar da yalnız zihinde var olduklarına göre, **var olan tek dünya sadece algılar dünyasıdır.** Tanıdığımız tek dünya, zihnimizin içinde olan, orada çizilen, seslendirilen ve renklendirilen, kısacası zihnimizde meydana gelen bir dünyadır ve bizim varlığından emin olabileceğimiz tek dünya da budur.

Beynimizde seyrettiğimiz algıların maddesel karşılıkları olduğunu ise asla ispatlayamayız. Bu algılar pekala

"yapay" bir kaynaktan da geliyor olabilirler.

Bunu şöyle bir örnekle zihninizde canlandırabiliriz:

Önce, beyninizi vücudunuzun dışına çıkarıp, cam bir küpün içinde suni olarak yaşattığımızı düşünelim. Bir de bunun yanına, her türlü elektrik sinyalinin üretilebildiği bir bilgisayar yerleştirelim. Sonra, herhangi bir ortama ait görüntü, ses, koku gibi verilerin elektrik sinyallerini yapay olarak bu bilgisayarda üretelim ve kaydedelim. Bu bilgisayarı elektrik kablolarıyla beyninizdeki algı merkezlerine bağlayalım ve burada kayıtlı olan sinyalleri beyninize gönderelim. Bu sinyalleri algıladıkça beyniniz (bir başka deyimle "siz"), bunların karşılığı olan ortamı görecek ve yaşayacaktır.

Bu bilgisayardan beyninize, kendi görüntünüze ait elektrik sinyalleri de gönderebiliriz.

Örneğin bir masada otururken algıladığınız bütün görme, işitme, dokunma gibi duyuların elektrikselsel karşılıklarını beyni-

Yapay olarak oluşturulan uyarılar sonucunda, dışarıda herhangi bir mad-

desel gerçeklik yokken, beynimizde aslı kadar gerçek ve canlı bir dünya oluşabilir. Eğer beynimize gelişmiş bir bilgisayar yardımıyla gerekli elektrik sinyallerini gönderebilmek mümkün olsaydı, dış dünyanın varlığına gerek olmadan her türlü olayı yaşayabilir, örneğin araba kullandığımızı zannedebilirdik.

nize gönderdiğimizde, beyniniz kendisini bürosunda oturmakta olan bir işadama sanacaktır. Bilgisayardan gelen uyarılar devam ettikçe de bu hayali dünya devam edecektir. Yalnızca bir beyinden ibaret olduğunu ise hiçbir şekilde anlayamayacaktır. Çünkü beynin içinde bir dünya oluşması için beyindeki ilgili merkezlere gerekli uyarıların ulaşması yeterlidir. Bu uyarılar yapay bir kaynaktan, örneğin bir kayıt cihazından ya da daha farklı bir algı kaynağından geliyor olabilir.

Ünlü bilim felsefecisi Bertrand Russell bu konuda şunları söyler:

*... Parmaklarımızla masaya bastığımız zamanki dokunma duyusuna gelince, bu parmak uçlarındaki elektron ve protonlar üzerinde bir elektrik etkisidir. Modern fiziğe göre, masadaki elektron ve protonların yakınlığından oluşmuştur. **Eğer parmak uçlarımızdaki aynı etki, bir başka yolla ortaya çıkmış olsaydı, hiç masa olmamasına rağmen aynı şeyi hissedecektik.**²⁰*

Evet, maddesel karşılıkları olmayan algıları gerçek sanarak aldanmamız çok kolaydır. Nitekim bu gerçeği rüyalarımızda sık sık yaşarız. Rüyada tamamen gerçek gibi duran olaylar yaşar, insanlar, nesnelere, ortamlar görürüz. Ama hepsi birer algıdan başka bir şey değildir. Rüya ile "gerçek dünya" arasında ise temel bir fark yoktur; her ikisi de zihinde yaşanır.

Algılayan Kim?

Buraya kadar anlaşılacağı gibi, içinde yaşadığımızı sandığımız ve "dış dünya" adını verdiğimiz maddesel dünyanın aslında beynimizde oluştuğuna kuşku yoktur. Ama asıl önemli soru burada ortaya çıkar: Bildiğimiz bütün

maddesel varlıklar gerçekte birer algı ise, o halde beynimiz nedir? Beynimiz de kolumuz, bacağımız ya da başka herhangi bir nesne gibi maddesel dünyanın bir parçası olduğuna göre, o da diğer maddeler gibi bir algı olmalıdır.

Rüya ile ilgili bir örnek konuyu daha iyi açıklayacaktır. Şimdiye kadar olan anlatımımıza uygun olarak beynimizin içinde bir rüya seyrettiğimizi düşünelim. Rüyada hayali bir bedenimiz olacaktır. Hayali bir kolumuz, hayali bir gövdemiz, hayali bir gözümüz ve de hayali bir beynimiz. Rüya sırasında bize "nerede görüyorsun?" gibi bir soru gelse vereceğimiz cevap "beynimde görüyorum" olacaktır. Ama ortada gerçek bir beyin yoktur. Sadece hayali bir vücut, hayali bir kafatası ve hayali bir beyin vardır. Rüyanızdaki görüntüyü gören irade ise, rüyadaki hayali beyin değil, ondan daha "ötede" olan bir varlıktır.

Rüyadaki ortamla gerçek hayat dediğimiz ortam arasında herhangi bir fiziksel fark olmadığını biliyoruz. Öyleyse, bize gerçek hayat dediğimiz ortamda, "nerede görüyorsun?" sorusu sorulduğunda da üstteki örnekteki gibi "beynimde" cevabını vermenin bir anlamı yoktur. Her iki durumda da gören ve algılayan irade, bir et parçası niteliğindeki beyin değildir.

Beyni analiz ettiğimizde karşımıza, diğer canlı organlarda da bulunan protein ve yağ molekülleri gibi moleküllerden daha farklı bir malzeme çıkmaz. Yani beyin dediğimiz et parçasında, görüntüleri seyrederek yorumlayacak, bilinci oluşturacak, kısacası "ben" dediğimiz şeyi yaratabilecek bir şey yoktur.

R. L. Gregory beynin içinde görüntünün algılanması

ile ilgili insanların düştükleri bir yanılgıyı şöyle dile getirmektedir:

Gözlerin beyinde resimler oluşturduğunu söylemeye yönelik bir eğilim söz konusudur, fakat bundan kaçınmak gerekir. Beyinde bir resim olduğu söylenirse bunu görmesi için içte bir göz daha olması gerekir -fakat bu gözün resmini görebilmek için bir göze daha ihtiyaç olacaktır,... ve bu da sonsuz bir göz ve resim olması anlamına gelir. Bu mümkün olamaz. ²¹

Maddeden başka bir varlığı kabul etmeyen materyalistlerin içinden çıkamadıkları asıl nokta burasıdır: Gören, gördüğünü algılayan ve tepki veren "içteki göz" ki-me aittir?

Karl Pribram da bilim ve felsefe dünyasında, algıyı hissedenin kim olduğu ile ilgili bu önemli arayışa dikkat çekmiştir:

Yunanlılardan beri, filozoflar "makinenin içindeki hayalet", "küçük insanın içindeki küçük insan", vb. üzerine düşünüp durmuşlardı. Ben" -beyni kullanan varlık nerededir? Asıl bilmeyi gerçekleştiren kim? Assisi'li Aziz Francis'in de söylemiş olduğu gibi: "Aradığımız şey bakanın ne olduğudur." ²²

Şimdi şunu düşünün: Elinizdeki kitap, içinde oturduğunuz oda, kısaca önünüzdeki bütün görüntüler beyninizin içinde görülmektedir. Peki bu görüntüleri atomlar mı görüyor? Hem de kör, sağır, bilinçsiz atomlar... Neden atomların bir kısmı bu özellikleri kazanmış da, diğerleri kazanamamış?... Düşünmemiz, kavramamız, hatırlamamız, sevinmemiz, üzülmemiz, bütün bunlar bu atomların arasındaki kimyasal reaksiyonlardan mı ibaret?

Beyin, protein ve yağ moleküllerinden oluşan bir hücreler yığıdır. Nöron (yukarıda sağda) adı verilen sinir hücrelerinden oluşmuştur. Bilinci oluşturan elbette nöronlar değildir. Nöronların yapısını incelediğimizde karşımıza çıkan ise atomlardır. (yukarıda solda) Kuşkusuz şuursuz atomların da şuur meydana getirmesi mümkün değildir. Beyin dediğimiz et parçasında, görüntüleri izleyecek, bilinci oluşturacak, kısacası "ben" dediğimiz şeyi yaratabilecek bir güç yoktur.

Bu soruları dikkatle düşündüğümüzde, atomlarda irade aramanın bir anlamı olmadığını görürüz. Açıktır ki, gören, işiten ve hisseden varlık, madde ötesinde bir varlıktır. Bu varlık "canlı"dır ve ne madde, ne de görüntü değildir. Bu varlık vücut görüntümüzü kullanarak önündeki algılarla muhatap olur.

İşte bu varlık "ruh"tur.

"Maddesel dünya" dediğimiz algılar bütünü, işte bu ruh tarafından seyredilen bir hayaldir. Nasıl rüyamızda sahip olduğumuz bedenimizin ve rüyamızda gördüğümüz maddesel dünyanın bir gerçekliği yoksa, içinde yaşadığımız evrenin ve sahip olduğumuz bedenin de maddesel bir gerçekliği yoktur.

Gerçek olan varlık, ruhtur. Madde ise, sadece ruhun gördüğü algılardan ibarettir. Bu satırları yazan ve okuyan akıllı varlıklar, birer atom ve molekül yığını -ve bunların arasındaki kimyasal reaksiyonlar- değil, birer "ruh"tur.

Gerçek Mutlak Varlık

Tüm bu gerçekler, bizi çok önemli bir soruyla daha karşı karşıya getirir: Madem maddesel dünya olarak tanıdığımız şey gerçekte ruhumuzun gördüğü algılardan ibarettir, o halde bu algıların kaynağı nedir?...

Bu soruya cevap verirken dikkat edilmesi gereken gerçek şudur; maddenin kendi başına bağımsız bir varlığı yoktur. Madde bir algı olduğuna göre, "yapay" bir şeydir. Yani bu algının bir başka güç tarafından yapılması, daha açık bir ifadeyle yaratılması gerekir. Hem de sürekli olarak. Eğer sürekli bir yaratma olmazsa, madde dediğimiz algılar da yok olur giderler. Bu, bir televizyon ekranında görüntünün devam edebilmesi için, yayının da sürekli devam etmesi gibidir.

Peki kim bizim ruhumuza yıldızları, dünyayı, bitkileri, insanları, bedenimizi ve gördüğümüz diğer herşeyi sürekli olarak seyrettirmektedir?

Çok açıktır ki, içinde yaşadığımız tüm maddesel evreni, yani algılar bütünü yaratan ve sürekli yaratmaya devam eden üstün bir Yaratıcı vardır. Bu Yaratıcı, bu denli görkemli bir yaratılış sergilediğine göre de, sonsuz bir güç ve bilgi sahibidir.

Nitekim o Yaratıcı, bize Kendisini tanıtır. Yarattığı algılar evreni içinde bir de kitap yaratmıştır ve bu kitap yoluyla bize Kendisini, evreni ve bizim neden var olduğumuzu anlatır.

O Yaratıcı Allah, kitabının ismi ise Kuran'dır.

Göklerin ve yerin, yani evrenin sabit ve kararlı olmadığı, sadece Allah'ın yaratmasıyla varlık buldukları ve O yaratmayı durdurduğunda yok olacakları bir ayette şöyle ifade edilir:

Şüphesiz Allah, gökleri ve yeri zeval bulurlar diye (her an kudreti altında) tutuyor. Andolsun, eğer zeval bulacak olurlarsa, Kendisinden sonra artık kimse onları tutamaz. Doğrusu O, Halim'dir, bağışlayandır. (Fatır Suresi, 41)

Girişte de belirttiğimiz gibi, insanların çoğu, Allah'ın gücünü kavrayamadıklarından, O'nu göklerde bir yerlerde bulunan ve dünya işlerine müdahale etmeyen bir varlık olarak düşünürler. Bu mantığın temeli, evrenin bir maddeler bütünü olduğu, Allah'ın ise bu maddelerin "dışında" bir yerlerde bulunduğu şeklindedir.

Oysa, şimdiye dek incelediğimiz gibi, madde bir algıdan ibarettir. Gerçek mutlak varlık ise Allah'tır. **Yani var olan sadece Allah'tır, O'ndan başka herşey gölge varlıklardır.** Böyle olunca da, Allah'ın madde topluluğunun "dışında" olması gibi bir şey söz konusu olamaz. **Allah "her yerde"dir ve her yeri kaplamaktadır.** Bu gerçek Kuran'da şöyle açıklanır:

Allah... O'ndan başka ilah yoktur. Diridir, kaimdir. O'nu uyuklama ve uyku tutmaz. Göklerde ve yerde ne varsa hepsi O'nundur. İzni olmaksızın O'nun katında şefaatte bulunacak kimdir? O, önlerindeki ve arkalarındaki bilir. (Onlar ise) Dilediği kadarının dışında, O'nun ilminden hiçbir şeyi kavrayıp-kuşatamazlar. O'nun kürsüsü, bütün gökleri ve yeri kaplayıp-kuşatmıştır. Onların korunması O'na güç gelmez. O, pek yücedir, pek büyüktür. (Bakara Suresi, 255)

Allah'ın mekandan münezzehe olduğu ve her yeri çepeçevre kuşattığı gerçeği bir başka ayette de şöyle belirtilmektedir:

Doğu da Allah'ındır, batı da. Her nereye dönerseniz Allah'ın yüzü (kıblesi) orasıdır. Şüphesiz ki Allah kuşatandır, bilendir. (Bakara Suresi, 115)

Maddesel varlıklar birer algı olduklarına göre Allah'ı göremezler, ama Allah, kendi yarattığı maddeyi her şekliyle görür. Kuran'da "**gözler O'nu idrak edemez; O ise bütün gözleri idrak eder**" (Enam Suresi, 103) denilerek bu gerçek haber verilmektedir.

Yani biz Allah'ın varlığını gözlerimizle algılayamayız, Ama Allah bizim içimizi, dışımızı, bakışlarımızı, düşüncelerimizi tam olarak kuşatmıştır. O'nun bilgisi dışında biz tek bir söz söyleyemeyiz, hatta tek bir nefes dahi alamayız.

"Dış dünya" sandığımız algıları seyrederken, yani hayatımızı sürdürürken de, bize en yakın olan varlık, herhangi bir algı değil, Allah'ın Kendisidir. Kuran'da yer alan "**andolsun, insanı Biz yarattık ve nefsinin ona ne vesveseler vermekte olduğunu biliriz. Biz ona şahdamarından daha yakınız**" (Kaf Suresi, 16) ayetinin sırrı da bu gerçekte gizlidir. Bir insan kendi bedeninin "madde"den oluştuğunu zannettiğinde bu önemli gerçeği kavrayamaz. Çünkü örneğin "kendi" zannettiği yer bey-niyse, dışarısı olarak kabul ettiği yer kendisine 20-30 cm. gibi belirli bir uzaklıkta olur. Ama madde diye bir şeyin var olmadığını, herşeyin hayal olduğunu kavradığında, artık dışarısı, içerisi, uzak, yakın gibi kavramlar anlamsızlaşır. Allah kendisini çepeçevre kuşatmıştır ve ona "sonsuz yakın"dır.

Allah insanlara "sonsuz yakın" olduğunu, "**kullarım Beni sana soracak olursa, muhakkak ki Ben (onlara) pek yakınım...**" (Bakara Suresi, 186) ayeti ile bildirir. Bir başka ayette geçen, "**muhakkak Rabbin insanları çepeçevre kuşatmıştır**" (İsra Suresi, 60)

ifadesi de yine aynı gerçeği haber verir.

İnsan kendisine en yakın olan varlığın yine kendisi olduğunu sanarak yanılır. Oysa Allah bize, kendimizden bile daha yakındır. **"Hele can boğaza gelip dayandığında, ki o sırada siz (sadece) bakıp-durursunuz, Biz ona sizden daha yakınız; ancak görmezsiniz."** (Vakıa Suresi, 83-85) ayetleriyle de bu gerçeğe dikkat çekmiştir. Ancak ayette de bildirildiği gibi insanlar gözleriyle görmedikleri için bu gerçekten habersiz yaşarlar.

Öte yandan, bir gölge varlıktan başka bir şey olmayan insanın, Allah'tan bağımsız bir güç ve iradeye sahip olması da mümkün değildir. Nitekim **"sizi de, yapmakta olduklarınızı da Allah yaratmıştır"** (Saffat Suresi, 96) ayeti yaşadığımız tüm olayların Allah'ın kontrolü altında gerçekleştiğini gösterir. Kuran'da bu gerçek bildirilmekte ve **"... attığın zaman sen atmadın, ama Allah attı..."** (Enfal Suresi, 17) ayetiyle, hiçbir fiilin Allah'tan bağımsız olmadığı vurgulanmaktadır. İnsan gölge varlık olduğu için atma eylemini yapan kendisi olamaz. Ancak Allah bu gölge varlığa kendisinin attığı hissini vermektedir. Gerçekte ise tüm fiilleri gerçekleştiren Allah'tır. Bu durumda kişinin yaptığı işleri kendisine ait fiiller olarak kabul etmesi, açıkça kendini aldatmasıdır.

Gerçek budur. Bir insan bunu kabullenmek istemeyebilir, kendisini Allah'tan bağımsız bir varlık sanmaya devam edebilir, ama bu hiçbir şeyi değiştirmez.

Sahip Olduğumuz Herşey Aslında Hayaldir...

Açıkça görüldüğü gibi, "dış dünya"nın maddesel bir gerçekliğe sahip olmadığı, Allah'ın sürekli ruhumuza gös-

İnsan, bu kitapta anlatılanlar doğrultusunda biraz düşünürse, bu durumu kendisi de açıkça fark eder: Yani, dünyadaki bütün olayların bir hayalden ibaret olduğunu...

terdiği görüntüler bütünü olduğu bilimsel ve mantıksal bir gerçektir. Ne var ki insanlar genelde "dış dünya" kavramının içine herşeyi dahil etmezler, ya da etmek istemezler.

Bu konuda biraz samimi ve cesur düşünecek olursanız, evinizin, içindeki eşyalarınızın veya antikalarınızın, yazlığınızın, yeni aldığınız arabanızın, ofisinizin, mücevherlerinizin, bankadaki hesabınızın, gardrobunuzun, eşinizin, çocuklarınızın, iş arkadaşlarınızın ve sahip olduğunuz diğer şeylerin de size gösterilen bu "hayali dış dünya"ya dahil olduğu gerçeğini fark edersiniz. Etrafınızda gördüğünüz, duyduğunuz, kokladığınız kısacası beş duyuyla algıladığınız herşey bu "hayali dünya"ya aittir; en sevdiğiniz sanatçının sesi, oturduğunuz iskemenin sertli-

ği, kokusu hoşunuza giden bir parfüm, sizi ısıtan güneş, renkleriyle göz alıcı bir çiçek, pencerenizin dışında uçan bir kuş, denizin üzerinde hızla ilerleyen sürat motoru, bol ürün veren bahçeniz, işinizde kullandığınız bilgisayar ya da dünyadaki en kaliteli teknolojiye sahip müzik setiniz...

Gerçek budur, çünkü dünya yalnızca insanı denemek için yaratılan bir görüntüler bütünüdür. İnsanlar kısa yaşamları boyunca aslında gerçekliği olmayan algılarla denirler. Bu algılar ise, özellikle süslü ve çekici gösterilir. Bu gerçek, Kuran'da şöyle haber verilmektedir:

Kadınlara, oğullara, kantar kantar yığılmış altın ve gümüşe, salma güzel atlara, hayvanlara ve ekinlere duyulan tutkulu şehvet insanlara 'süslü ve çekici' kılındı. Bunlar, dünya hayatının metaıdır. Asıl varılacak güzel yer Allah katında olmaktadır. (Al-i İmran Suresi, 14)

İnsanların çoğu sahip oldukları ya da olmaya çalıştıkları malların, paraların, yığıldıkları altınların, gümüşlerin, dolarların, mücevherlerin, taşıdıkları hesap cüzdanlarının, kredi kartlarının, kullandıkları dolaplar dolusu kıyafetlerin, son model arabaların, kısacası her türlü zenginliğin büyüyle dinlerini bir kenara bırakır, ahireti unuttur ve yalnızca dünyaya yönelirler. "İşim var", "ideallerim var", "sorumluluklarım var", "vaktim kısıtlı", "yetiştirmem gereken işler var", "ileride yapacağım" diyerek, dünyanın "süslü ve çekici" yüzüne aldanarak namaz kılmaz, mallarını fakirlere vermez, ahirette kazanç sağlayacakları ibadetlere yönelmezler. Aksine yalnızca dünyada kazanç sağlamaya çalışarak ömürlerini tüketirler. **"Onlar, dünya hayatından dışta olanı bilirler, ahiretten ise gafil-**

dirler" (Rum Suresi, 7) ayetinde işte tam bu yanılığın tarif edilirdir.

Kitabın bu bölümünde anlattığımız gerçektir, yani herşeyin bir görüntü olduğu gerçeği ise, bütün bu hırsları ve bağlılıkları anlamsızlaştırması açısından çok önemlidir. Çünkü bu gerçeğin anlaşılması, insanların sahip oldukları ve olmaya çalıştıkları herşeyin, hırsla sahip oldukları mülklerinin, varlıklarıyla övündükleri çocuklarının, kendilerine en yakın sandıkları eşlerinin, arkadaşlarının, en sevdikleri bedenlerinin, bir üstünlük olarak gördükleri mevkilerinin, okudukları okulların, geçirdikleri tatillerin birer hayalden ibaret olduğunu göstermektedir. Bu durumda bunlar adına yapılan hırslar, geçirilen zamanlar, harcanan çabalar da boşunadır.

○ halde bazı insanlar sahip oldukları mal ve mülkleriyle, "yatlarıyla, helikopterleriyle, fabrikalarıyla, holdingleriyle, köşkleriyle, arazileriyle" sanki bunlar gerçekten varmışçasına övündükleri zaman bayağı küçük düşmektedirler. Yatlarında "kasılarak" dolaşan zenginler, arkadaşlarına arabalarıyla gösteriş yapanlar, zenginliklerini her fırsatta dile getirenler, mevkilerinin kendilerini herkesten üstün kıldığını zannedenler, bunlarla gösteriş yaptıklarını sananlar, aslında bir hayal ile gösteriş yaptıklarını anladıklarında ne duruma düşeceklerini bilmelidirler.

Bunların benzerlerini rüyalarında da sık sık görürler. Rüyalarında da evleri, çok süratli arabaları, son derece değerli mücevherleri, tomar tomar dolarları, yığın yığın altın ve gümüşleri vardır. Rüyalarında da yüksek bir mevkide bulunurlar, binlerce kişinin çalıştığı bir fabrikaları olur, pek çok insana hükmedebilecek bir güçleri olur, herkesin hayran kaldığı kıyafetler giyerler... Ancak nasıl rüyada sahip oldukları ile övünmek onları komik duruma

RÜYADAKİ DÜNYA

Sizin için madde, elle tutulan, gözle görülen bir şeydir. Oysa rüyada da "elinizle tutar, gözünüzle görürsünüz", ama gerçekte ne eliniz vardır, ne gözünüz, ne de görülüp-tutulacak bir şey. Bütün bunlar beyni dışında sağlayan hiçbir maddi gerçeklik yoktur. Açıkça aldanırsınız. Peki gerçek yaşamla rüyayı ayıran nedir? Sonuçta her iki yaşantı da beynin içinde oluşmaktadır. Rüya sırasında gerçek olmayan bir dünyada rahatlıkla yaşayabiliyorsak, aynı şey pekala içinde bulunduğumuz dünya için de geçerlidir. Rüyadan uyandıığımızda gerçek yaşantı dediğimiz daha uzun bir rüyaya başladığımızı düşünmemize engel hiçbir mantıklı gerekçe yoktur. Rüyayı hayal, dünyayı gerçek saymamızın nedeni, sadece alışkanlıklarımız ve ön yargılarımızdır. Ve bu durum, bir gün, şu anda yaşadığımızı sandığımız dünya hayatından rüyadan uyandırıldığı gibi uyandırılabilceğimizi gösterir.

düşürürse, aynı şekilde bu dünyada muhatap oldukları görüntüyle övünmek de buna eşdeğerdir. Rüyalarında gördükleri de, bu dünyada muhatap oldukları da sonuçta zihinlerindeki birer görüntüden ibarettir.

Bunun gibi dünyada yaşadıkları olaylara gösterdikleri tepkiler de, gerçeği anladıklarında insanları utandıracaktır. Kendini kaybetmiş şekilde kavga edenler, bağırıp çağıranlar, dolandırıcılık yapanlar, rüşvet alanlar, sahtekarlık düzenleyenler, yalan söyleyenler, cimrilik yapanlar, insanların canını yakanlar, onları dövüp sövenler, gözü dönmüş saldırganlar, içleri makam mevki hırsı ile dolu olanlar, haset edenler, gösteriş yapmaya çalışanlar, kendilerini yüceltmek için uğraşanlar ve diğerleri, bir hayal içinde bunları yaptıklarını fark ettiklerinde rezil olacaklardır.

Bilinmelidir ki, "dünya" dediğimiz bu görüntüleri yaratan Allah olduğuna göre, bu dünyadaki tüm malın gerçek sahibi de yalnızca Allah'tır. Nitekim bu gerçek Kuran'da özellikle vurgulanır:

Göklerde ve yerde ne varsa tümü Allah'ındır. Allah, herşeyi kuşatandır. (Nisa Suresi, 126)

Aslı hayal olan hırslar uğruna dini bir kenara bırakmak ve bunun neticesinde sonsuz yaşamı kaybetmek ise, çok büyük bir akılsızlıktır. Dahası insana sonsuz kayıp getirir.

Bu konuda şu nokta çok iyi anlaşılmalıdır: Karşı karşıya olduğumuz gerçek, "tüm bu sahip olduğunuz ve hırsını yaptığınız mallar, zenginlikler, çocuklar, eşler, arkadaşlar, makam-mevki ileride yok olacaktır, o yüzden bir anlamı yoktur" dememektir. "Bu sahip olduklarınızın hiçbiri şu anda zaten yok, hepsi yalnızca bir hayalden iba-

ret, Allah'ın sizi denemek için gösterdiği birer görüntü" demektedir. Dikkat ederseniz ikisi arasında çok büyük bir fark vardır.

İnsan bu gerçeği şu an kabul etmek istemese ve tüm sahip olduklarını var kabul ederek kendini aldatsa bile, sonuçta ölümünün ardından yeniden dirildiğinde, yani ahirette herşey çok net ortaya çıkacaktır. O gün insanın **"görüş gücü keskinleşecek"** (Kaf Suresi, 22) ve herşeyi çok daha açık fark edecektir. Ama eğer dünyadaki yaşamını hayali amaçlar peşinde koşarak harcamışsa, orada hiç yaşamamış olmayı dileyecek, **"keşke o ölüm kesip bitirseydi, malım bana hiçbir yarar sağlayamadı, güç ve kudretim yok olup gitti"** (Hakka Suresi, 27-29) diyerek helak olacaktır.

Akıllı bir insana düşen ise, tüm kainatın bu en büyük gerçeğini zaman varken burada kavramaya çalışmaktır. Aksi halde bütün ömrünü hayaller peşinde koşmaya harcaııp sonunda büyük bir yıkıma uğrar. Allah, dünyada hayaller (ya da "seraplar") peşinde koşup kendi Yaratıcısını unutan bu insanların son durumlarını şöyle bildirmektedir:

İnkâr edenler; onların amelleri dümdüz bir arzideki seraba benzer; susayan onu bir su sanır. Nihayet ona ulaştığında bir şey bulamaz ve yanında Allah'ı bulur. (Allah da) Onun hesabını tam olarak verir. Allah, hesabı çok seri görendir. (Nur Suresi, 39)

Materyalistlerin Mantık Bozuklukları

Bu bölümün başından itibaren maddenin, materyalistlerin iddia ettikleri gibi mutlak bir varlık olmadığı, aksine Allah'ın yarattığı bir algılar bütününden ibaret oldu-

ğu bilimsel olarak ortaya kondu. Materyalistler ise, bütün felsefelerini yok eden bu açık gerçeğe karşı son derece dogmatik bir tutumla direnmektedirler ve geçersiz karşı mantıklar getirmektedirler.

Örneğin materyalist felsefenin 20. yüzyıldaki en büyük savunucularından biri olan koyu Marksist George Politzer, maddenin varlığının "büyük delili" olarak "**otobüs örneği**"ni vermiştir. Politzer'e göre, maddenin bir algı olduğunu savunan düşünürler de otoyolda otobüs gördükleri zaman ezilmemek için kaçırmaktadırlar ve bu maddenin nesnel varlığının ispatıdır. ²³

Bir başka ünlü materyalist Johnson ise kendisine maddenin bir algılar bütünü olduğu anlatıldığında, taşlara tekme atarak onların fiziksel varlıklarını "kanıtlamaya" çalışmıştır. ²⁴

Benzer bir örnek, Politzer'in akıl hocası ve diyalektik materyalizmin Marx'la birlikte kurucusu olan **Friedrich Engels** tarafından verilmiş, Engels, "**eğer yediğimiz pastalar birer algı olsaydı, açlığımızı geçirmezlerdi**" diye yazmıştır. ²⁵

Marx, Engels, Lenin gibi ünlü materyalistlerin kitaplarında hep bu tür örnekler ve "**maddenin varlığını tokat yiyince anlarsınız**" gibi öfke dolu cümleler yer almaktadır.

Materyalistlerin tüm bu örnekleri vermelerine neden olan kavrayış bozukluğu ise, "madde bir algıdır" açıklamasını, "madde bir ışık oyunudur" şeklinde anlamalarıdır. Algı kavramının yalnızca görmeye sınırlı olduğunu, dokunma gibi algıların ise nesnel karşılığı bulunduğunu sanmaktadırlar. Otobüsün insana çarpması üzerine de, "bakın çarpıyor, demek ki bir algı değil" demektedirler. Anlamakta zorluk çektikleri nokta, otobüs çarpması sırasın-

da yaşanan sertlik, darbe ve acı gibi bütün algıların da yalnızca zihinde oluştuğlarıdır.

Rüya Örneği

Bu gerçeği en iyi anlatan örnek rüyalarıdır. İnsan, rüyasında çok gerçekçi olaylar yaşayabilmektedir. Merdivenden yuvarlanıp bacağını kırabilmekte, ciddi bir trafik kazası geçirebilmekte, bir otobüsün altında kalabilmekte, acıktığında bir pasta yiyip doyabilmektedir. Günlük yaşamda rastlanan olayların benzerleri rüyada da aynı inandırıcılıkla, aynı hislerle yaşanmaktadır.

Rüyasında kendisine otobüs çarptığını gören kişi yine rüyasında, kaza yaptıktan sonra gözünü hastanede açabilir; sakat kaldığını anlar ama aslında bu bir rüyadır. Yine rüyasında; bir trafik kazasının ardından öldüğünü, ölüm meleklerinin canını aldığını, ahiret hayatının başladığını görebilir. (Bu olay, rüya gibi bir algı olan gerçek dünya hayatında da aynı şekilde yaşanır.)

Rüyasında yaşadığı tüm bu olayların görüntülerini, seslerini, sertlik hissini, acıyı, ışığı, renkleri, her türlü hissi gayet berrak bir şekilde duyumsamaktadır. Rüyada muhatap olduğu algıların tümü gerçek yaşamdaki kadar doğaldır. Rüyasında yediği bir pasta algılardan ibaret olmasına rağmen karnını doyurur. Çünkü doymak da bir algıdır. Oysa ki, gerçekte o anda kişi yatakta uzanmış durumdadır. Ortada ne merdiven, ne trafik, ne otobüs, ne pasta bulunmaktadır. Rüyadaki kişi, dış dünyada karşılıkları bulunmayan algı ve hisleri yaşamakta ve görmektedir. Rüyada, "dış dünya"da hiçbir maddi karşılığı bulunmayan olayların yaşanıyor, görülüyor, hissediliyor olması, "dış

dünya"nın tamamen algılardan oluştuğunu çok net biçimde ortaya koymaktadır.

Materyalist felsefeyi benimseyenler, özellikle de Marksistler, kendilerine bu gerçek, yani maddenin aslı anlatıldığında öfkelenmektedirler. **Marx**'ın, **Engels**'in, **Lenin**'in bu konudaki yüzeysel ve cahilce mantıklarından örnekler vermekte, ateşli açıklamalar yapmaktadırlar.

Oysa bu kişiler aynı açıklamaları rüyalarında da yapabildiklerini düşünmelidirler: Rüyalarında da Das Kapital'i okumakta, mitinglere katılmakta, polisle çatışmaya girmektedirler, başlarına taş isabet etmekte ve hatta bu yaranın sızısını hissetmektedirler. Rüyalarında kendilerine sorulduğunda, o an gördükleri şeyleri de "mutlak madde" sanmaktadırlar. Tıpkı uyanırken gördükleri şeyleri de "mutlak madde" sandıkları gibi. Ama, ister rüyada olsun, ister günlük yaşamda olsun, gördüklerinin, yaşadıklarının, hissettiklerinin hepsi birer algıdır.

Sinirleri Paralel Bağlama Örneği

Politzer'in trafik kazası örneğini ele alalım: Bu kazada, otobüsün altında ezilen kişinin beş duyu organından beynine giden sinirler, bir başka insanın, örneğin George Politzer'in beynine paralel bir bağlantıyla bağlansa, kazadaki kişiye otobüs çarptığı anda, o sırada evinde oturmakta olan Politzer'e de otobüs çarpacaktır. Daha doğrusu, kaza geçiren adamın yaşadığı hislerin tamamını, bir müzik teybine bağlanan iki ayrı kolondan aynı şarkının dinlenmesine benzer biçimde, Politzer de yaşamaya başlayacaktır. Politzer de evinde oturduğu halde otobüsün fren sesini, otobüsün vücuduna değmesini, kırık kol ve akan kan görüntülerini, kırık ağırlarını, ameliyathaneye

sokuluşunun görüntülerini, alçının sertliğini, kolunun güçsüzlüğünü hissedecek, görecek ve yaşayacaktır.

Kazadaki adamın sınırları kaç kişiye bağlansa bunların hepsi, aynı Politzer gibi, kazayı başından sonuna kadar yaşayacaktır. Kazadaki adam komaya girse, hepsi komaya girecektir. Hatta, söz konusu trafik kazasına ait algıların tümü bir alete kaydedilse ve bu algılar sürekli başa alınarak bir başka kişiye verilse, bu kişiye de defalarca otobüs çarpacaktır.

Peki o halde, hangisine çarpan otobüs gerçektir? Materyalist felsefenin bu soruya verebileceği çelişkisiz bir cevap yoktur. Doğru cevap, trafik kazasını hepsinin kendi zihinlerinde tüm ayrıntılarıyla yaşadığıdır.

Pasta ve taşa tekme atma örnekleri için de durum aynıdır. Pasta yiyince karnında pastanın şişliğini ve tokluğunu hisseden Engels'in duyu organlarına ait sınırlar paralel olarak ikinci bir kişinin beynine bağlansa, Engels pasta yediği ve doyduğu anda o kişi de pasta yiyecek ve doycaktır. Taşa tekme atınca ayağı acıyan materyalist Johnson'un sınırları paralel olarak bir başka kişiye bağlansa, bu kişi de taşa vuracak ve canı acıyacaktır.

Peki hangi pasta ve hangi taş gerçektir? Materyalist felsefe, buna da çelişkisiz bir cevap veremez. Doğru ve çelişkisiz cevap şudur: Hem Engels hem diğer kişi pastayı kendi zihinlerinde yiyip doymuşlardır. Hem Johnson hem ikinci kişi, taşa tekme atış anını kendi zihinlerinde tüm detaylarıyla yaşamışlardır.

Yukarıda Politzer'le ilgili olarak verdiğimiz örnekte şöyle bir değişiklik yapalım; evinde oturan Politzer'in sınırlarını otobüsün çarptığı adamın beynine, otobüsün çarptığı adamın sınırlarını de Politzer'in beynine bağlayalım. Bu durumda ise, Politzer aslında evinde oturduğu

Materyalist yazar Rennan Pekünlü, "evrim teorisi önemli değil, asıl tehlike bu konu" diyor. Çünkü bu konuyla birlikte inandığı yegane kavram olan madenin, "yok" olduğunun farkında...

halde kendisine otobüs çarptığını zannedecek, otobüsün çarptığı adam ise kazanın tüm şiddetine rağmen, bunu asla fark edemeyecek, çünkü kendisinin evde oturduğunu düşünecektir. Bu mantık pasta ve taşa tekme atma örnekleri için de düşünülebilir.

Görüldüğü gibi insanın algılarını aşması ve dışarı çıkması mümkün değildir. Bu durumda bir insanın ruhuna, bedeni ve hiçbir maddi varlığı olmadığı halde, ortada mad-

desel bir ortam da olmamasına karşın herşey seyrettirilebilecektir. Öyle ki kişinin bunu anlaması mümkün değildir, hatta izlettirilen üç boyutlu mükemmel görüntüleri gerçek zannedip, varlığından da son derece emin olacaktır. Çünkü her insan duyu organlarına hissettirilen algılara bağımlıdır.

İngiliz felsefeci David Hume bu gerçek üzerindeki düşüncelerini şöyle ifade etmiştir:

*Çok samimi olarak, kendim dediğim şeye dahil olduğum zaman ben sıcak ya da soğuğa, ışık ya da gölgeye, aşk ya da nefrete, acı ya da lezzete dair özel bir algıya ya da başka bir şeye daima rastlarım. Ben bir algı olmaksızın herhangi bir zamanda kendimi asla yakalayamam ve **asla algıdan başka bir şeyi gözleyemem.**²⁶*

Algıların Beyinde Oluştığı Felsefe Değil, Bilimsel Gerçektir

Materyalistler, burada anlattıklarımızın felsefi bir görüş olduğunu iddia etmektedirler. Oysa ki bizim "dış dünya" dediğimiz şeyin bir algılar bütünü olduğu, bir felsefe değil, bilimsel bir gerçektir. Görüntünün ve hislerin beyinde nasıl oluştuğu, bütün tıp fakültelerinde detaylı biçimde okutulmaktadır. Başta modern fizik olmak üzere 20. yüzyıl biliminin ortaya koyduğu gerçekler, madde- nin somut bir gerçekliğe sahip olmadığını, herkesin bir anlamda "beynindeki ekran"ı izlediğini açıkça göstermektedir.

Bunu, ister ateist olsun, ister budist olsun, ister başka bir görüşe ya da düşünceye sahip olsun, bilime inanan herkes kabul etmek zorundadır. Bir materyalist kendince Allah'ın varlığını inkar edebilir ama bu bilimsel gerçeği inkar edemez.

Yaşadıkları devirlerin bilim anlayışı ve bilimsel imkanları yetersiz dahi olsa, Karl Marx, Friedrich Engels, Georges Politzer ve diğerlerinin bu kadar kolay ve açık bir gerçeği kavrayamamaları, yine de şaşırtıcıdır. Ama günümüzde bilimin ve teknolojinin imkanları son derece gelişmiştir ve bu imkanlar zaten çok açık olan bu gerçeğin kavranmasını daha da kolaylaştırmaktadır. Materyalistler ise, hem kısmen de olsa bu konuyu kavramanın, hem de bu konunun kendi felsefelerini ne kadar kesin bir biçimde çöktüğünü fark etmenin verdiği büyük bir korku içindedirler.

Materyalistlerin Büyük Korkusu

Türkiye'deki materyalist çevrelerden, elinizdeki kitapta anlatılan bu konuya, yani maddenin bir algı olduğu gerçeğine bir süre için belirgin bir tepki gelmedi. Bu ise, bizde, bu konunun yeterince açıklanmadığı ve daha detaylı bir anlatıma geçilmesi gerektiği yönünde bir izlenim doğurmuştu. Ancak kısa bir süre sonra materyalistlerin gerçekte bu konunun gündeme getirilmesinden çok büyük bir rahatsızlık duydukları, hatta bundan büyük bir korkuya kapıldıkları açık bir biçimde ortaya çıktı.

Materyalistler yaşadıkları bu korku ve paniği, bir süredir kendi yayın organlarında, konferanslarında, panellerinde yüksek sesle ifade ediyorlar. Kullandıkları endişeli ve ümitsiz üsluba bakıldığında, ciddi bir fikri kriz içinde girdikleri anlaşılıyor. Felsefelerinin sözde temeli olan evrim teorisinin bilimsel yönden çökertilmesiyle zaten ciddi bir şok yaşamaya başlamışlardı. Ancak, şimdi Darwinizm'den çok daha önemli bir dayanaklarını, bizzat maddenin kendisini kaybetmeye başladıklarını anladılar ve çok daha büyük bir şok içindeler. Bu konunun, kendileri açısından "en büyük tehlike" olduğundan, kendi "kültürel dokularını tamamen yıktığından" söz ediyorlar.

Türkiye'deki materyalist çevrelerin yaşadıkları bu endişe ve paniği en açık biçimde ifade edenlerden birisi, materyalizmi savunmayı görev edinmiş bulunan Bilim ve Ütopya dergisinin yazarı ve aynı zamanda bir öğretim üyesi olan Rennan Pekünlü oldu. Pekünlü, gerek söz konusu dergide yazdığı yazılarda, gerekse söz aldığı birtakım panellerde, *Evrin Aldatmacası* kitabını bir numaralı "tehlike" olarak gösterdi. Pekünlü'yü en çok endişelendiren konu ise, kitabın Darwinizm'i geçersiz kılan bölüm-

lerinin de ötesinde, asıl olarak şu anda okumakta olduğunuz kısımdı. Okurlarına ve (oldukça az sayıdaki) dinleyenlerine "sakın kendinizi idealizmin bu telkinlerine kaptırmayın, materyalizme olan sadakatinizi koruyun" mesajları veren Pekünlü, kendisine dayanak olarak Rusya'daki kanlı komünist devriminin lideri Vladimir I. Lenin'i bulmuştu. Lenin'in bir asır önce yazdığı *Materyalizm ve Ampiryokritisizm* isimli kitabı okumayı herkese öğütleyen Pekünlü'nün yaptığı tek şey ise, yine Lenin'e ait olan "sakın bu konuyu düşünmeyin, yoksa materyalizmi kaybedersiniz ve kendinizi dine kaptırırsınız" şeklindeki uyarıları tekrarlamak oldu. Pekünlü, söz konusu materyalist yayın organında yazdığı bir makalede, Lenin'den şu satırları aktarıyordu:

*Duyularımızla algıladığımız nesnel gerçekliği bir kere yadsıdın mı, kuşkuculuğa (agnostisizm) ve öznelciliğe (subjektivizme) kayacağından, fideizme (dini inanca) karşı kullanacağın tüm silahları yitirirsin; bu da fideizmin istediği şeydir. **Parmağını kaptırdın mı, önce kolun sonra tüm benliğin gider.** Duyuları nesnel dünyanın bir görüntüsü olarak değil de, özel bir öge olarak aldığında, diğer bir deyişle materyalizmden ödün verdiğinde, benliğini fideizme kaptırırsın. Sonra duyular hiç kimsenin duyuları olur, us hiç kimsenin usu, ruh hiç kimsenin ruhu, istenç hiç kimsenin istenci olur.*²⁷

Bu satırlar, Lenin'in büyük bir korkuyla fark ettiği ve hem kendi kafasından hem de "yoldaş"larının kafalarından silmek istediği gerçeğin, günümüzün materyalistlerini de aynı biçimde tedirgin ettiğini göstermektedir. Ama Pekünlü ve diğer materyalistler Lenin'den daha da büyük bir tedirginlik içindedirler; çünkü bu gerçeğin bundan 100 yıl öncesine göre çok daha açık, kesin ve güçlü bir

biçimde ortaya konduğunun farkındadırlar. Bu konu, tüm dünya tarihinde ilk kez bu kadar karşı konulamaz bir biçimde anlatılmaktadır.

Ama yine de birçok materyalist bilim adamının "madenin bir hayalden ibaret olduğu" gerçeğini son derece yüzeysel bir bakış açısıyla değerlendirdiği fark edilmektedir. Çünkü burada anlatılan konu bir insanın hayatında karşılaşılabileceği **en önemli, en heyecan verici konulardan** biridir. Bu derece çarpıcı bir konu ile daha önce yüzyüze gelmiş olmaları mümkün değildir. Buna rağmen söz konusu bilim adamlarının gösterdikleri tepkiler, ya da konuşma ve yazılarındaki üslup, son derece sığ ve yüzeysel bir kavrayışa sahip olduklarını ele vermektedirler.

Öyle ki bazı materyalistlerin burada anlatılanlara gösterdikleri tepkiler, materyalizme olan körü körüne bağlılıklarının onlarda bir tür mantıksal tahribat oluşturduğunu ve bu nedenle konuyu anlamaktan çok uzak olduklarını göstermiştir. Örneğin yine bir *Bilim ve Ütopya* yazarı ve öğretim üyesi olan Alaettin Şenel, aynı Rennan Pekünlü gibi "**Darwinizm'in çökertilmesi bir yana, asıl tehlike bu konu**" mesajları vermiş, kendi felsefesinin bir dayanağı olmadığını hissettiği için de, "öyleyse siz anlattıklarınızı ispatlayın" anlamına gelen isteklerde bulunmuştur. Ancak asıl ilginç nokta, söz konusu yazarın, tehlike olarak gördüğü gerçeği bir türlü kavrayamadığını gösteren satırlar yazmış olmasıdır.

Örneğin Şenel, tamamen bu konuyu ele aldığı bir makalesinde, dış dünyanın beynin içinde görüntü olarak algılandığını kabul etmiştir. Ama görüntülerin maddi karşılığı bulunan ve bulunmayan görüntüler olarak ikiye ayrıldığını söyleyerek, dış dünya ile ilgili görüntülerin maddi karşılığı bulunduğunu öne sürmüştür. Bu iddiasını des-

teklemek için de bir "telefon örneği" vermiştir. Kısaca, "beynimdeki görüntülerin dış dünyada karşılığı olup olmadığını bilmiyorum, ama aynı şey telefonla konuşma yaptığımda da geçerlidir; telefonla konuşurken karşımdaki kişiyi göremem, fakat sonradan yüzyüze konuşurken bu konuşmayı doğrulatabilirim" diye yazmıştır.

Söz konusu yazar, bu benzetmeyle şunu kastetmektedir: "Eğer algılarımızdan kuşkulanırsak, maddenin aslına bakıp gerçeği kontrol edebiliriz." Oysa bu çok açık bir yanılgıdır, çünkü bizim maddenin aslına ulaşmamız kesinlikle mümkün değildir. **Hiçbir zaman zihnimizin dışına çıkıp "dışarıda" ne olduğunu bilemeyiz.** Telefondaki sesin karşılığı olup olmadığı telefondaki kişiye doğrulanabilir. Ama bu doğrulatma da tamamen zihinde yaşanan bir hayalden ibarettir.

Nitekim bu kişiler aynı olayları rüyalarında da yaşarlar. Örneğin, Şenel rüyasında da telefonla konuştuğunu, ardından bunu konuştuğu kişiye onaylattığını görebilir. Veya Pekünlü rüyasında da "büyük bir tehlike"yle karşı karşıya olduğunu hissedip, karşıdaki insanlara Lenin'in asırlık eserlerini tavsiye edebilir. Ama, söz konusu materyalistler ne yaparlarsa yapsınlar yaşadıkları olayların, konuştukları kişilerin birer algıdan ibaret olduğu gerçeğini inkar edemezler.

O halde **beyindeki görüntülerin karşılığı olup olmadığı kime doğrulatılacaktır?** Yine beyinde oluşan gölge varlıklara mı? Kuşkusuz materyalistlerin beynin dışına ait bilgi sağlayabilecek, doğrulama yapabilecek bir bilgi kaynağı bulması mümkün değildir.

Her türlü algının beyinde oluştuğunu kabul etmek, ama istendiğinde bunun "dışına" çıkılıp algıların gerçek dış dünyaya doğrulanabileceğini sanmak ise, aslında bir

insanın anlayış düzeyinin sınırlı olduğunu, bozuk bir mantık örgüsü içinde düşündüğünü gösterir.

Oysa burada anlatılan gerçek, normal anlayış düzeyine ve mantık örgüsüne sahip bir insan tarafından hemen rahatlıkla anlaşılabilir bir konudur. Ön yargısız her insan, bu anlatılanlar doğrultusunda, dış dünyanın varlığını duyu organları aracılığıyla test edemeyeceğini anlar. Ancak görüldüğü kadarıyla materyalizme olan körü körüne bağlılık, insanların akıl yürütme yeteneklerini bozmaktadır. Bu yüzden günümüzdeki materyalistler de, maddenin varlığını taşlara tekme atarak ya da pasta yiyerek "ispatlamaya" çalışan akıl hocaları gibi, ciddi mantık bozuklukları göstermektedirler.

Bunun aslında şaşırtıcı bir durum da olmadığını belirtmek gerekir. Çünkü akledememek, yani dünyayı ve olayları düzgün bir mantık örgüsü içinde yorumlayamamak, inkarcıların ortak vasfıdır. Allah, Kuran'da inkarcıların **"akıl erdiremeyen bir topluluk"** (Maide Suresi, 58) olduklarını özellikle belirtmektedir.

Materyalistler Tarihin En Büyük Tuzağına Düşmüşlerdir

Türkiye'deki materyalist çevrelerde baş gösteren ve burada sadece bir kaç belirtisine değindiğimiz panik atmosferi, aslında materyalistlerin tarih boyunca karşılaştıkları kadar büyük bir hezimetle yüzyüze olduklarını göstermektedir. Maddenin bir algıdan ibaret olduğu gerçeği, modern bilim tarafından ispat edilmiştir ve dahası çok açık, kesin ve güçlü bir biçimde ortaya konmaktadır. Materyalistler körü körüne inandıkları, bel bağladıkları, güvendikleri maddesel dünyanın, içindeki herşeyle birlik-

te tamamen yok olduğunu görmekte ve buna karşı hiçbir şey yapamamaktadırlar.

İnsanlık tarihi boyunca materyalist düşünce hep var oldu ve bu kişiler kendilerinden ve savundukları felsefeden çok emin bir şekilde, kendilerini yaratmış olan Allah'a baş kaldırdılar. Ortaya attıkları senaryoya göre madde ezeli ve ebediydi ve tüm bunların bir Yaratıcısı olamazdı. Yalnızca kibirlerinden dolayı, Allah'ı reddederlerken var zannettikleri maddenin ardına sığındılar. Bu felsefeden öylesine eminlerdi ki, hiçbir zaman bunun aksini ispatlayacak bir açıklama getirilemeyeceğini düşünüyorlardı.

İşte bu yüzden, maddenin aslı ile ilgili olarak bu kitapta anlatılan gerçekler bu kişileri büyük bir şaşkınlığa düşürmüştür. Çünkü burada anlatılanlar felsefelerini temelden yıkıp atmış, üzerinde tartışmaya dahi imkan bırakmamıştır. Tüm düşüncelerini, hayatlarını, kibirlerini ve inkarlarını üzerine bina ettikleri madde, ellerinden bir çırpıda uçup gitmiştir. **Madde yoktur ki maddecilik olsun.**

Allah'ın bir sıfatı, inkarcılara tuzak kurmasıdır. **"...onlar bu tuzağı tasarlıyorlarken, Allah da bir düzen (bir karşılık) kuruyordu. Allah, düzen kurucuların (tuzaklarına karşılık verenlerin) hayırlı-sıdır"** (Enfal Suresi, 30) ayetiyle bu gerçek bildirilir.

İşte Allah, maddeyi var zannettirerek materyalistleri tuzağa düşürmüş ve tarihte benzeri görülmemiş şekilde küçültmüştür. Mallarını, mülklerini, mevkilerini, ünvanlarını, içinde buldukları toplumu, tüm dünyayı ve aslında birer hayalden ibaret olan herşeyi var sanmışlar, üstelik bunlara güvenerek (haşa) Allah'a karşı büyüklenmişlerdir. Böbürlenerek (haşa) Allah'a isyan etmiş ve inkarda ileri

gitmişlerdir. Bunları yaparken de güç aldıkları tek şey madde olmuştur. Ama öyle bir anlayış eksikliği içine düşmüşlerdir ki, Allah'ın kendilerini çepeçevre sarıp kuşattığını hiç düşünmemişlerdir. Allah inkarcıların anlayışsızlıkları sonucunda düşecekleri durumu Kuran'da şöyle haber vermiştir:

Yoksa hileli-bir düzen mi kurmak istiyorlar? Fakat (asıl) o inkar edenler hileli-düzene düşecek olanlardır. (Tur Suresi, 42)

Bu, belki de tarihin gördüğü en büyük yenilgidir. Materyalistler kendilerince büyüklenirken, aslında büyük bir oyuna gelmişler, Allah'a karşı çirkin bir cesaret göstererek açtıkları savaşta kesin olarak yenilmişlerdir. Kuran'da haber verilen, **"Böylece Biz, her ülkenin önde gelenlerini -orada hileli-düzenler kursunlar diye-oranın suçlu günahkarları kıldık. Oysa onlar, hileli-düzeni ancak kendilerine kurarlar da bunun şuuruna varmazlar"** (Enam Suresi, 123) ayeti Yaraticı-mıza baş kaldıran bu gibi inkarcıların nasıl bir şuuruzluk içinde olduklarını ve nasıl bir sonla karşılaşacaklarını en açık şekilde haber verir.

Bir başka ayette ise bu gerçek şöyle vurgulanır:

(Sözde) Allah'ı ve iman edenleri aldatırlar. Oysa onlar, yalnızca kendilerini aldatıyorlar ve şuurunda değiller. (Bakara Suresi, 9)

İnkarcılar kendilerince tuzak kurmaya kalkışırken ayetteki **"şuuruna varmazlar"** ifadesiyle açıklandığı gibi, çok önemli bir gerçeği fark edememişlerdir: Yaşadıkları tüm olayların onlara algılatılan birer hayal olduğu ve işledikleri her fiil gibi, kurdukları tuzakların da zihinlerinde oluşan bir görüntüden ibaret olduğu gerçeğini... Bu kavra-

yızsızlıkları sebebiyle de, Allah ile yalnız olduklarını unutarak kendi kendilerini hileli bir düzene düşürmüşlerdir.

Her dönemde olduğu gibi bu dönemde de Allah inkarcıların tüm hileli düzenlerini temelinden yıkacak bir gerçekle onları yüzyüze getirmiştir. Allah "**...hiç şüphesiz, şeytanın hileli-düzeni pek zayıftır**" (Nisa Suresi, 76) ayetiyle, bu düzenlerin daha ilk kuruldukları anda sonuçlarının yıkım olacağını da haber vermiştir. Ve müminleri de "**...onların hileli düzenleri size hiçbir zarar veremez**" ayetiyle müjdelemiştir. (Al-i İmran Suresi, 120)

Allah bir başka ayetinde, "**inkar edenlerin işleri bir seraba benzer, susayan onu bir su sanır, elini uzatır fakat yanında bir şey bulmayiverir**" (Nur Suresi, 39) diye haber verir. Materyalizm de bu ayette işaret edildiği gibi, isyan edenler için bir "serap" oluşturur; ona güvenerek ellerini uzattıklarında, herşeyin bir hayalden ibaret olduğunu anlarlar. Allah onları böyle bir serapla kandırmış, bütün bu algılar bütününü var gibi göstermiştir. "Koskoca" insanlar, profesörler, astronomlar, biyologlar, fizikçiler, ünvanları, mevkileri her ne olursa olsun maddeyi kendilerine ilah edinmeleri sebebiyle bu oyuna gelmişler, birer çocuk gibi aldanmış ve küçük düşmüşlerdir. Bir algılar bütününü mutlak sanarak onun üzerine felsefelerini, ideolojilerini kurmuşlar, hakkında ciddi tartışmalara girmişler, sözde "entelektüel" anlatımlar kullanmışlardır. Tüm bunlardan dolayı da kendilerini çok akıllı saymışlar, evrenin gerçeği hakkında fikir yürütebileceklerini düşünmüşler ve en önemlisi kendi sınırlı akıllarıyla (haşa) Allah'ı yorumlayabileceklerini sanmışlardır. Allah, onların içine düştükleri bu durumu bir ayette şöyle bildirir:

Onlar (inanmayanlar) bir düzen kurdular. Allah da (buna karşılık) bir düzen kurdu. Allah, düzen kurucuların en hayırlısıdır. (Al-i İmran Suresi, 54)

Dünyada bazı tuzaklardan kurtulmak mümkün olabilir; ancak Allah'ın inkar edenlere kurduğu bu tuzak öyle sağlamdır ki, asla bir kurtuluş imkanları kalmamıştır. Ne yaparlarsa yapsınlar, kime başvururlarsa vursunlar, kendilerini kurtaracak, Allah'tan başka bir yardımcı bulmaları da mümkün değildir. Allah'ın Kuran'da haber verdiği gibi, **"...kendileri için Allah'tan başka bir (vekil) koruyucu dost ve yardımcı bulamayacaklardır."** (Nisa Suresi, 173)

Materyalistler böyle bir tuzağa düşeceklerini hiç beklemiyorlardı. 20. yy'ın bütün imkanları ellerindeyken rahatça inkarda diretebileceklerini ve insanları da inkara sürükleyebileceklerini sanıyorlardı. Allah inkarcıların tarih boyunca taşıdıkları bu zihniyeti ve uğradıkları sonu Kuran'da şöyle haber vermiştir:

Onlar hileli bir düzen kurdu. Biz de onların farkında olmadığı bir düzen kurduk. Artık sen, onların kurdukları hileli düzenin uğradığı sona bir bak; Biz, onları ve kavimlerini topluca yok ettik. (Neml Suresi, 50-51)

Ayetlerde anlatılan gerçeğin bir anlamı da şudur: Materyalistlere sahip oldukları herşeyin bir hayalden ibaret olduğu açıklanmış, yani **ellerindeki herşey topluca yok edilmiştir**. Ve onlar, var zannettikleri mallarının, fabrikalarının, altınlarının, dolarlarının, çocuklarının, eşlerinin, dostlarının, makam ve mevkilerinin, hatta kendi bedenlerinin ellerinin arasından kayıp gittiğine şahitlik ederken, bir anlamda **"yok olmuşlardır"**. Madde ol-

maktan çıkmış artık birer hayal haline gelmişlerdir.

Kuşkusuz bu gerçeğin farkına varmak materyalistler için olabilecek en dehşet verici olaydır. Çünkü sahip oldukları herşeyin bir hayalden ibaret olması, kendi tabirleri ile onlar için henüz dünyadayken, "ölmeden bir ölüm" hükmündedir.

Bu gerçeğe birlikte, bir Allah, bir de kendileri kalmıştır. Nitekim Allah, **"kendisini tek olarak (ve yapayalnız) yarattığım (şu adam)ı Bana bırak"** (Müddessir Suresi, 11) ayetiyle, her insanın Kendi katında aslında yapayalnız olduğu gerçeğine dikkat çekmiştir. Bu olağanüstü gerçek daha pek çok ayetle haber verilmiştir:

Andolsun, sizi ilk defa yarattığımız gibi (bugün de) 'teker teker, yapayalnız ve yalın (bir tarzda)' bize geldiniz ve size lütfettiklerimizi arkanızda bıraktınız... (Enam Suresi, 94)

Ve onların hepsi, kıyamet günü O'na, 'yapayalnız, tek başlarına' gelecektir. (Meryem Suresi, 95)

Bu ayetlerde anlatılan gerçeğin bir manası da şudur: Maddeyi ilah edinenler, Allah'tan gelmiş ve yine O'na dönmüşlerdir. İsteseler de, istemeseler de Allah'a teslim olmuşlardır. Şimdi hesap gününü beklemektedirler ve o gün hepsi tek tek sorguya çekileceklerdir. Her ne kadar anlamak istemeseler de...

Sonuç

Buraya kadar anlattığımız konu, yaşamınız boyunca size anlatılmış en büyük gerçeklerden biridir. Çünkü tüm maddesel dünyanın gerçekte bir **"gölge varlık"** olduğu-

nu ispatlayan bu konu, Allah'ın varlığının ve yaratışının kavranmasının, O'nun yegane mutlak varlık olduğunun anlaşılmasının anahtarıdır.

Bu konuyu anlayan insan, dünyanın, insanların çoğunun sandığı gibi bir yer olmadığını fark eder. Dünya, caddelerde amaçsızca dolaşanların, meyhanelerde kavga edenlerin, lüks kafelerde birbirlerine gösteriş yapanların, mallarıyla övünenlerin, hayatlarını boş amaçlara adanmalarının sandığı gibi gerçekte var olan, mutlak bir yer değildir. Sadece bir algılar bütünü, bir hayaldir. Saydığımız insanların hepsi de, bu algıları zihinlerinin içinde seyreden birer gölge varlıktır, ama bunun bilincinde değildirler.

Bu konu çok önemlidir ve Allah'ı inkar eden **materyalist felsefeyi** en temelinden çökertir. **Marx, Engels, Lenin** gibi materyalistlerin bu konuyu duyduklarında paniğe kapılmaları, öfkelenmeleri, yandaşlarını **"sakın düşünmeyin"** diye uyardıkları bu yüzdendir. Aslında bu kişiler, algıların beyinde oluştuğu gerçeğini bile kavrayamayacak kadar büyük bir akli zaafiyet içindedirler. Beyinlerinin içinde seyrettikleri dünyayı "dış dünya" sanmakta, bunun aksini gösteren apaçık delilleri ise bir türlü anlayamamaktadırlar.

Bu gaflet, Allah'ın inkarcılara vermiş olduğu akıl eksikliğinin bir sonucudur. Çünkü Kuran'da bildirildiğine göre, inkarcıların **"kalpleri vardır bununla kavrayıp-anlamazlar, gözleri vardır bununla görmezler, kulakları vardır bununla işitmezler. Bunlar hayvanlar gibidir, hatta daha aşağılıktırlar. İşte bunlar gafil olanlardır."** (Araf Suresi, 179)

Bu noktanın daha ötesini, kendi samimi düşüncenizi kullanarak da bulabilirsiniz. Bunun için, dikkatinizi toplayarak konsantre olmanız, etrafınızdaki cisimleri nasıl

gördüğünüz ve onlara nasıl dokunduğunuz hakkında düşünmeniz gerekir. Eğer dikkatlice düşünürseniz, gören, işiten, dokunan, düşünen ve şu anda bu kitabı okuyan akıllı varlığın, sadece bir ruh olduğunu ve sanki bir tür perde üzerinde "madde" denen algıları seyrettiğini hissedebilirsiniz. Bunu kavrayan insan, insanlığın büyük bölümünü aldatan maddi dünya boyutundan uzaklaşıp, gerçek varlık boyutuna girmiş olur.

Sözünü ettiğimiz gerçek, tarih boyunca bazı dindarlar ya da felsefeciler tarafından anlaşılmıştır. İmam Rabbani, Muhyiddin Arabi, Mevlana Cami gibi İslam alimleri bu gerçeği Kuran'ın işaretleriyle ve akıl yoluyla bulmuşlardır. George Berkeley gibi bazı Batılı felsefeciler de aynı gerçeği akıl yoluyla kavramışlardır. İmam Rabbani, tüm maddesel evrenin bir "hayal ve vehim (algı)" olduğunu ve tek mutlak varlığın da Allah olduğunu *Mektubat*'ında şöyle anlatmıştır:

*Allah... yarattığı varlıkların vücutlarını yokluktan başka bir şey yapmadı... Tüm bunları, **his ve vehim (algı) derecesinde yarattı...** Alemin varlığı his ve vehim derecesinde olup, maddi derecede değildir... Gerçek manada dışarıda (dış dünyada) Yüce Zat'tan (Allah'tan) başkası yoktur. (İfadeler Türkçeleştirilerek alınmıştır.)²⁹*

İmam Rabbani insanın muhatap olduğu tüm görüntülerin birer hayalden ibaret olduğunu, "dışarıda" bir aslının bulunmadığını da açıkça ifade etmiştir:

O mevhum daire, hayalde resmedilir. O resmedildiği mertebede de görülür. Ama hayal gözü ile. Fakat dışarıda baş gözü ile görüldüğü sanılır. Ne var ki durum öyle değildir. Dışarıda onun ne ismi vardır ne de

*izi. Evet böyle bir durum yoktur ki orada, görülsün. Aynaya yansıyan bir kişinin yüzü dahi, bu şekil üzere-
dir. Zira onun dışarıda bir sabitliği yoktur. Elbette
onun sabitliği ve görüntüsü: Her ikisi birden **HA-
YALDEDİR**. En iyi bilen Sübhan Allah'tır. (İfadeler
Türkçeleştirilerek alınmıştır.)³⁰*

Mevlana Cami de Kuran'ın işaretleri ve akıl yoluyla bulduğu bu hayret verici gerçeği "**kainatta ne varsa hepsi vehim ve hayaldir**. Ya aynalardaki akislerdir, ya da gölgeler gibidir" diyerek dile getirmiştir.

Ancak bu gerçeği kavrayanların sayısı tarih boyunca hep sınırlı kalmıştır. İmam Rabbani gibi büyük alimler, bu gerçeğin kitlelere anlatılmasının sakıncalı olabileceğini, çoğu insanın bunu anlayamayacağını yazmışlardır.

İçinde yaşadığımız çağda ise, söz konusu gerçek, bilim ortaya koyduğu kanıtlarla açıklanır hale gelmiş bulunmaktadır. Evrenin bir gölge varlık olduğu gerçeği, dünya tarihinde ilk kez bu denli somut, açık ve anlaşılır bir biçimde izah edilmektedir.

Bu nedenle 21. yüzyıl, insanların yaygın olarak İlahi gerçekleri kavrayacakları ve tek mutlak varlık olan Allah'a dalga dalga yönelecekleri bir tarihsel dönüm noktası olacaktır. 21. yüzyılda, 19. yüzyılın materyalist inançları tarihin çöplüğüne atılacak, Allah'ın varlığı ve yaratışı kavranacak, mekansızlık, zamansızlık gibi gerçekler anlaşılacak, insanlık asırlardır gözünün önüne çekilen perdelerden, aldatmacalardan ve batıl inanışlardan kurtulacaktır.

Bu kaçınılmaz gidişin hiçbir gölge varlık tarafından durdurulması da mümkün değildir...

3.BÖLÜM

ZAMANIN İZAFİYETİ VE KADER GERÇEĞİ

Bu noktaya kadar anlattıklarımızla birlikte, gerçekte "üç boyutlu bir mekan"ın var olmadığı, bunun tamamen algılardan kaynaklanan bir ön yargı olduğu ve tüm yaşamın "mekansızlık" içinde sürdüğü kesinlik kazanmaktadır. Bunun aksini iddia etmek, akıl ve bilimsellikten uzak bir batıl inanç olacaktır. Çünkü fiziksel bir dünyanın varlığına dair elde geçerli hiçbir kanıt yoktur.

Bu durum, evrim teorisinin de temelini oluşturan materyalist felsefenin birinci varsayımını çürütür. Bu varsayım, maddenin mutlak ve sonsuz olduğu varsayımdır. Materyalist felsefenin ikinci varsayımı ise, zamanın mutlak ve sonsuz olduğu varsayımdır ki, bu da diğeri kadar batıl bir inanıştır.

Zaman Algısı

Zaman dediğimiz algı, aslında bir anı bir başka anla kıyaslama yöntemidir. Bunu bir örnekle açıklayabiliriz. Bir cisme vurduğumuzda bundan belirli bir ses çıkar. Aynı cisme beş dakika sonra vurduğumuzda yine bir ses çıkar. Kişi, birinci ses ile ikinci ses arasında bir süre olduğunu düşünür ve bu süreye "zaman" der. Oysa ikinci sesi duy-

duğu anda, birinci ses sadece zihnindeki bir hayalden ibarettir. Sadece hafızasında var olan bir bilgidir. Kişi, **hafızasında olanı, yaşamakta olduğu anla kıyaslayarak** zaman algısını elde eder. Eğer bu **kıyas olmasa, zaman algısı da olmayacaktır.**

Aynı şekilde kişi, bir odaya kapısından girip sonra da odanın ortasındaki bir koltuğa oturan bir insanı gördüğünde, kıyas yapar. Gördüğü insan koltuğa oturduğu anda, onun kapıyı açması, odanın ortasına doğru yürümesi ile ilgili görüntüler, sadece beyinde yer alan bir bilgidir. Zaman algısı, koltuğa oturmakta olan insan ile bu bilgiler arasında kıyas yapılarak ortaya çıkar.

Kısacası **zaman, beyinde saklanan birtakım hayaller arasında kıyas yapılmasıyla var olmaktadır.** Eğer bir insanın hafızası olmasa, beyni bu tür yorumlar yapmaz ve dolayısıyla zaman algısı da oluşmaz. Bir insanın "ben otuz yaşındayım" demesinin nedeni, beyinde söz konusu otuz yıla ait bazı bilgilerin biriktirilmiş olmasıdır. Eğer hafızası olmasa, ardında böyle bir zaman dilimi olduğunu düşünmeyecek, sadece yaşadığı tek bir "an" ile muhatap olacaktır.

Zamansızlığın Bilimsel Anlatımı

Bu konuda görüş belirten düşünür ve bilim adamlarından örnekler vererek konuyu daha iyi açıklamaya çalışalım. Nobel ödüllü ünlü genetik profesörü ve düşünür François Jacob, *Mümkünlerin Oyunu* adlı kitabında zamanın geriye akışı ile ilgili şunları anlatır:

Tersinden gösterilen filmler, zamanın tersine doğru akacağı bir dünyanın neye benzeyeceğini tasarlarmıza imkan vermektedir. Sütün fincandaki kahveden

ayrılacağı ve süt kabına ulaşmak için havaya fırlayacağı bir dünya; ışık demetlerinin bir kaynaktan fışkıracak yerde bir tuzağın (çekim merkezinin) içinde toplanmak üzere duvarlardan çıkacağı bir dünya; sayısız damlacıkların hayret verici işbirliğiyle suyun dışına doğru fırlatılan bir taşın bir insanın avucuna konmak için bir eğri boyunca zıplayacağı bir dünya. Ama zamanın tersine çevrildiği böyle bir dünyada, **beynimizin süreçleri ve belleğimizin oluşması da aynı şekilde tersine çevrilmiş olacaktır.** Geçmiş ve gelecek için de aynı şey olacaktır ve dünya tastamam bize görüldüğü gibi görünecektir. ³¹

Beynimiz belirli bir sıralama yöntemine alıştığı için şu anda dünya üstte anlatıldığı gibi işlememekte ve zamanın hep ileri aktığını düşünmekteyiz. Oysa bu, beynimizin içinde verilen bir karardır ve dolayısıyla tamamen izafidir. Gerçekte zamanın nasıl aktığını, ya da akıp akmadığını asla bilemeyiz. Bu da **zamanın mutlak bir gerçek olmadığını, sadece bir algı biçimi olduğunu** gösterir.

Zamanın bir algı olduğu, 20. yüzyılın en büyük fizikçisi sayılan Einstein'ın ortaya koyduğu Genel Görecelik Kuramı ile de doğrulanmıştır. Lincoln Barnett, *Evren ve Einstein* adlı kitabında bu konuda şunları yazar:

*Salt uzayla birlikte Einstein, sonsuz geçmişten sonsuz geleceğe akan şaşmaz ve değişmez bir evrensel zaman kavramını da bir yana bıraktı. Görecelik Kuramı'nı çevreleyen anlaşılmazlığın büyük bölümü, insanların **zaman duygusunun da renk duygusu gibi bir algı biçimi olduğunu** kabul etmek istemeyişinden doğuyor... Nasıl uzay maddi varlıkların olası bir sırası ise, **zaman da olayların olası bir sırasıdır.** Zamanın*

özellikliğini en iyi Einstein'ın sözleri açıklar: "Bireyin yaşadıkları bize bir olaylar dizisi içinde düzenlenmiş görünür. Bu diziden **hatırladığımız olaylar 'daha önce' ve 'daha sonra' ölçüsüne göre sıralanmış gibidir.** Bu nedenle birey için bir ben-zamanı, ya da **öznel zaman** vardır. Bu zaman kendi içinde ölçülemez. Olaylarla sayılar arasında öyle bir ilgi kurabilirim ki, büyük bir sayı önceki bir olayla değil de, sonraki bir olayla ilgili olur." ³²

Einstein, Barnett'in ifadeleriyle, "uzay ve zamanın da sezgi biçimleri olduğunu, renk, biçim ve büyüklük kavramları gibi bunların da **bilinçten ayrılamayacağını göstermiş**"tir. Genel Görecelik Kuramı'na göre "**zamanın da, onu ölçtüğümüz olaylar dizisinden ayrı, bağımsız bir varlığı yoktur.**" ³³

Zaman bir algıdan ibaret olduğuna göre de, tümüyle algılayana bağlı, yani göreceli bir kavramdır.

Zamanın akış hızı, onu ölçerken kullandığımız referanslara göre değişir. Çünkü insanın bedeninde zamanın akış hızını mutlak bir doğrulukla gösterecek doğal bir saat yoktur. Lincoln Barnett'in belirttiği gibi "rengi ayırt edecek bir göz yoksa, renk diye bir şey olmayacağı gibi, zamanı gösterecek bir olay olmadıkça bir an, bir saat ya da bir gün hiçbir şey değildir." ³⁴

Zamanın göreceliği, rüyada çok açık bir biçimde yaşanır. Rüyada gördüklerimizi saatler sürmüş gibi hissetsek de, gerçekte herşey birkaç dakika hatta birkaç saniye sürmüştür.

Konuyu biraz daha açıklamak için bir örnek üzerinde düşünelim. Özel olarak dizayn edilmiş tek pencereci bir odaya konup, burada belirli bir süre geçirdiğimizi düşünelim. Odada geçen zamanı görebileceğimiz bir de saat

bulunsun. Aynı zamanda odanın penceresinden güneşin belirli aralıklarla doğup-battığını görelim. Aradan birkaç gün geçtikten sonra, o odada ne kadar kaldığımız sorulduğunda vereceğimiz cevap; hem zaman zaman saate bakarak edindiğimiz bilgi, hem de güneşin kaç kere doğup battığına bağlı olarak yaptığımız hesaptır. Örneğin, odada üç gün kaldığımızı hesaplarız. Ama eğer bizi bu odaya koyan kişi bize gelir de, "aslında sen bu odada iki gün kaldın" derse ve pencerede gördüğümüz güneşin aslında suni olarak oluşturulduğunu, odadaki saatin de özellikle hızlı işletildiğini söylerse, bu durumda yaptığımız hesabın hiçbir anlamı kalmaz.

Bu örnek de göstermektedir ki, zamanın akış hızıyla ilgili bilgimiz, sadece algılayana göre değişen referanslara dayanmaktadır.

Zamanın göreceliği, bilimsel yöntemle de ortaya konmuş somut bir gerçektir. **Einstein'ın Genel Görecelik Kuramı** ortaya koymaktadır ki zamanın hızı, bir cismin hızına ve çekim merkezine uzaklığına göre değişmektedir. Hız arttıkça zaman kısalmakta, sıkışmakta; daha ağır daha yavaş işleyerek sanki "durma" noktasına yaklaşmaktadır.

Bunu Einstein'ın bir örneği ile açıklayalım. Bu örneğe göre aynı yaştaki ikizlerden biri Dünya'da kalırken, diğeri ışık hızına yakın bir hızda uzay yolcuğuna çıkar. Uzaya çıkan kişi, geri döndüğünde ikiz kardeşini kendisinden çok daha yaşlı bulacaktır. Bunun nedeni uzayda seyahat eden kardeş için zamanın daha yavaş akmasıdır. Aynı örnek bir baba ve oğul için de düşünülebilir; "eğer babanın yaşı 27, oğlunun yaşı 3 olsa, 30 dünya senesi sonra baba Dünya'ya döndüğünde oğul 33 yaşında, baba ise 30 yaşında olacaktır." ³⁵

Zamanın izafi oluşu, saatlerin yavaşlaması veya hızlanmasından değil; tüm maddesel sistemin atom altı seviyesindeki parçacıklara kadar farklı hızlarda çalışmasından ileri gelir. Zamanın kısaldığı böyle bir ortamda insan vücudundaki kalp atışları, hücre bölünmesi, beyin faaliyetleri gibi işlemler daha ağır işlemektedir. Kişi zamanın yavaşlamasını hiç fark etmeden günlük yaşamını sürdürür.

Kuran'da İzafiyet

Modern bilimin bu bulgularının bize gösterdiği sonuç, **zamanın materyalistlerin sandığı gibi mutlak bir gerçek değil, göreceli bir algı oluşudur.** İşin ilginç yanı ise, 20. yüzyıla dek bilimin farkında olmadığı bu gerçeğin, bundan 14 asır önce indirilmiş olan Kuran'da bildirilmesidir. Kuran ayetlerinde, zamanın izafi bir kavram olduğunu gösteren açıklamalar bulunur.

Modern bilim tarafından doğrulanan, zamanın psikolojik bir algı olduğu, yaşanan olaya, mekana ve şartlara göre farklı algılanabildiği gerçeğini pek çok Kuran ayetinde görmek mümkündür. Örneğin bir insanın bütün hayatı, Kuran'da bildirildiğine göre çok kısa bir süredir:

Sizi çağıracağı gün, O'na övgüyle icabet edecek ve (dünyada) pek az bir süre kaldığınızı sanacaksınız. (İsra Suresi, 52)

Gündüzün bir saatinden başka sanki hiç ömür sürmemişler gibi onları bir arada toplayacağı gün, onlar birbirlerini tanımış olacaklar... (Yunus Suresi, 45)

Bazı ayetlerde, insanların zaman algılarının farklı olduğuna, insanın gerçekte çok kısa olan bir süreyi çok uzunmuş gibi algılayabildiğine işaret edilir. İnsanların ahi-

retteki sorguları sırasında geçen aşağıdaki konuşmalar bunun bir örneğidir:

Dedi ki: "Yıl sayısı olarak yeryüzünde ne kadar kaldınız?" Dediler ki: "Bir gün ya da bir günün birazı kadar kaldık, sayanlara sor." Dedi ki: "Yalnızca az (zaman) kaldınız, gerçekten bir bilseydiniz. (Müminun Suresi, 112-114)

Başka bazı ayetlerde de, zamanın farklı ortamlarda farklı bir akış hızıyla geçtiği bildirilir:

... Gerçekten, senin Rabbinin katında bir gün, sizin saymakta olduklarınızdan bin yıl gibidir. (Hac Suresi, 47)

Melekler ve Ruh (Cebrail), ona, süresi elli bin yıl olan bir günde çıkabilmektedir. (Mearic Suresi, 4)

Gökten yere her işi O evirip düzene koyar. Sonra (işler,) sizin saymakta olduğunuz bin yıl süreli bir günde yine O'na yükselir. (Secde Suresi, 5)

Bu ayetler, zamanın izafiyetinin çok açık birer ifadesidir. Bilim tarafından 20. yüzyılda ulaşılan bu sonucun bundan 1400 yıl önce Kuran'da bildirilmiş olması ise, elbette, Kuran'ı zamanı ve mekanı tümüyle sarıp kuşatan Allah'ın indirdiğinin bir delilidir.

Kuran'ın daha pek çok ayetinde kullanılan üslup açıkça zamanın bir algı olduğunu ortaya koymaktadır. Özellikle de kıssalarda bu anlatımı görmek mümkündür. Allah, Kuran'da bahsedilen mümin bir topluluk olan Kehf ehlini üç yüzyılı aşkın bir süre derin bir uyku halinde tutmuştur. Daha sonra uyandırdığında ise bu kişiler zaman olarak çok az bir süre kaldıklarını düşünmüşler, ne kadar

uyuduklarını tahmin edememişlerdir:

Böylelikle mağarada yıllar yılı onların kulaklarına vurduk (derin bir uyku verdik). Sonra iki gruptan hangisinin kaldıkları süreyi daha iyi hesap ettiğini belirtmek için onları uyandırdık. (Kehf Suresi, 11-12)

Böylece, aralarında bir sorgulama yapınlar diye onları dirilttik (uyandırdık). İçlerinden bir sözcü dedi ki: "Ne kadar kaldınız?" Dediler ki: "Bir gün veya günün bir (kaç saatlik) kısmı kadar kaldık." Dediler ki: "Ne kadar kaldığınızı Rabbiniz daha iyi bilir... (Kehf Suresi, 19)

Aşağıdaki ayette anlatılan durum da zamanın aslında psikolojik bir algı olduğunun önemli bir delilidir.

Ya da altı üstüne gelmiş, ıssız duran bir şehre uğrayan gibisini (görmedin mi?) Demişti ki: "Allah, burasını ölümünden sonra nasıl diriltecekmiş?" Bunun üzerine Allah, onu yüz yıl ölü bıraktı, sonra onu diriltti. (Ve ona) Dedi ki: "Ne kadar kaldın?" O: "Bir gün veya bir günden az kaldım" dedi. (Allah ona:) "Hayır, yüz yıl kaldın, böyleyken yiyeceğine ve içeceğine bak, henüz bozulmamış; eşeğine de bir bak; (bunu yapmamız) seni insanlara ibret-belgesi kılmamız içindir. Kemiklere de bir bak nasıl bir araya getiriyoruz, sonra da onlara et giydiriyoruz? dedi. O, kendisine (bunlar) apaçık belli olduktan sonra dedi ki: "(Artık şimdi) Biliyorum ki gerçekten Allah, herşeye güç yetirendir." (Bakara Suresi, 259)

Görüldüğü gibi bu ayet zamanı yaratan Allah'ın za-

mandan münezzehtir olduğunu açıkça vurgulamaktadır. İnsan ise Allah'ın kendisi için takdir ettiği zamana bağımlıdır. Ayette görüldüğü gibi insan ne kadar uykuda kaldığını dahi bilmekten acizdir. Böyle bir durumda (materyalistlerin çarpık mantığında olduğu gibi) zamanın mutlak olduğunu iddia etmek, son derece akıl dışı olacaktır.

Kader

Zamanın izafi oluşu, bize çok önemli bir gerçeği göstermektedir: Bu izafiyet o kadar değişkendir ki, bizim için milyarlarca yıl süren bir zaman dilimi, bir başka boyutta sadece tek bir saniye bile sürebilir. Hatta, evrenin başından sonuna kadar geçen çok büyük bir zaman dilimi, bir başka boyutta, bir saniye bile değil, ancak bir "an" sürüyor olabilir.

İşte çoğu insanın tam olarak anlayamadığı, materyalistlerin ise anlayamayarak tümünden reddettikleri kader gerçeğinin özü buradadır. Kader, Allah'ın geçmiş ve gelecek tüm olayları bilmesidir. İnsanların önemli bir bölümü ise, Allah'ın henüz yaşanmamış olayları önceden nasıl bildiğini sorarlar ve kaderin gerçekliğini anlayamazlar. Oysa "yaşanmamış olaylar", **bizim için yaşanmamış** olaylardır. Allah ise zamana ve mekana bağlı değildir, zaten bunları yaratan Kendisidir. Bu nedenle **Allah için geçmiş, gelecek ve şu an hepsi birdir ve hepsi olup, bitmiştir.**

Lincoln Barnett, Genel Görecelik Kuramı'nın bu gerçeğe nasıl işaret ettiğinden, *Evren ve Einstein* isimli kitabında bahsetmektedir. Barnett'e göre, bütün anlamında varlıkları ancak **"bütün yüceliğiyle kozmik bir zihin"** kavrayabilir.³⁶ Barnett'in "kozmetik zihin" dediği İra-

de, **tüm evrene hakim olan Allah'ın ilmi ve akıldır.** Bizim bir cetvelin başını, ortasını, sonunu ve aralarındaki tüm birimleri bir bütün olarak tek bir anda kolayca görebilmemiz gibi, Allah da bizim bağlı olduğumuz zamanı başından sonuna kadar tek bir an olarak bilir. İnsanlar ise sadece zamanı gelince bu olayları yaşayıp, Allah'ın onlar için yarattığı kadere tanık olurlar.

Bu arada toplumda yaygın olan çarpık kader anlayışının sığılığına da dikkat etmek gerekir. Bu çarpık kader anlayışında, Allah'ın insanlara bir "alinyazısı" belirlediği, ama onların kimi zaman bunu değiştirdikleri gibi batıl bir inanış vardır. Örneğin ölümden dönen bir hasta için "kaderini yendi" gibi cahilce ifadeler kullanılır. Oysa kimse kaderini değiştiremez. Ölümden dönen kişi, kaderinde ölümden dönmesi yazılı olduğu için ölmemiştir. "Kaderimi yendim" diyerek kendilerini aldatanların bu cümleyi söylemeleri ve o psikolojiye girmeleri de, yine kaderlerindedir.

Çünkü kader Allah'ın ilmidir ve tüm zamanı aynı anda bilen ve tüm zamana ve mekana hakim olan Allah, herşeyi kaderde yazmış ve bitirmiştir.

Allah için zamanın tek olduğunu Kuran'da kullanılan üsluptan da anlarız; bizim için gelecek zamanda olacak bazı olaylar, Kuran'da çoktan olup bitmiş bir olay gibi anlatılır. Örneğin, ahirette insanların Allah'a verecekleri hesabın belirtildiği ayetler, bunu çoktan olup bitmiş bir olay gibi anlatmaktadır. Ayetlerde şöyle buyrulmaktadır:

Sur'a üfürüldü; böylece Allah'ın diledikleri dışında, göklerde ve yerde olanlar çarpılıp-yıkılıverdi. Sonra bir daha ona üfürüldü, artık onlar ayağa kalkmış durumda gözetliyorlar. Yer, Rabbi'nin nuruyla parıladı; kitap kondu; peygam-

berler ve şahidler getirildi ve aralarında hak ile hüküm verildi... İnkâr edenler, cehenneme bölük bölük sevkedildiler... Korkup-sakınanlar da, cennete bölük bölük sevkedildiler. (Zümer Suresi, 68-74)

(Artık) Her bir nefis yanında bir sürücü ve bir şahid ile gelmiştir. (Kaf Suresi, 21)

Gök yarılıp-çatlamıştır; artık o gün, 'sarkmış-za'fa uğramıştır.' (Hakka Suresi, 16)

Ve sabretmeleri dolayısıyla cennetle ve ipekle ödüllendirmiştir. Orada tahtlar üzerinde yaslanıp-dayanmışlardır. Orada ne (yakıcı) bir güneş ve ne de dondurucu bir soğuk görürler. (İnsan Suresi, 12-13)

Görebilenler için cehennem de sergilenmiştir. (Naziât Suresi, 36)

Artık bugün, iman edenler, kafir olanlara gülmektedirler. (Mutaffifin Suresi, 34)

Suçlu-günahkarlar ateşi görmüşlerdir, artık içine kendilerinin gireceklerini de anlamışlardır; ancak ondan bir kaçış yolu bulamamışlardır. (Kehf Suresi, 53)

Görüldüğü gibi, bizim için ölümümüzden sonra yaşanacak olan bu olaylar, Kuran'da yaşanmış ve bitmiş olaylar olarak anlatılmaktadır. Çünkü Allah, bizim bağlı olduğumuz izafi zaman boyutuna bağlı değildir. Allah tüm olayları zamansızlıkta dilemiş, insanlar bunları yapmış ve tüm bu olaylar yaşanmış ve sonuçlanmıştır. Küçük büyük her türlü olayın, Allah'ın bilgisi dahilinde gerçekleştiği ve bir kitapta kayıtlı olduğu gerçeği ise aşağıdaki ayette ha-

ber verilir:

Senin içinde olduğun herhangi bir durum, onun hakkında Kur'an'dan okuduğun herhangi bir şey ve sizin işlediğiniz herhangi bir iş yoktur ki, ona (iyice) daldığınızda, Biz sizin üzerinizde şahidler durmuş olmayalım. Yerde ve gökte zerre ağırlığınca hiçbir şey Rabbinden uzakta (saklı) kalmaz. Bunun daha küçüğü de, daha büyüğü de yoktur ki, apaçık bir kitapta (kayıtlı) olmasın. (Yunus Suresi, 61)

Materyalistlerin Endişesi

Maddenin gerçeği ile zamansızlık ve mekansızlık konularını ele aldığımız bu bölümde anlatılanlar, aslında son derece açık gerçeklerdir. Daha önce de ifade edildiği gibi bunlar kesinlikle bir felsefe ya da bir düşünce biçimi değil, reddedilmesi mümkün olmayan **bilimsel sonuçlardır**. Teknik bir gerçek olmasının dışında, akla dayalı ve mantıksal deliller de bu konuda başka alternatiflere imkan tanımamaktadır: **Evren**, onu meydana getiren maddeler ve içindeki insanlarla ve zamanla birlikte bir **görüntü varlıktır**. Yani bir algılar bütünüdür.

Materyalistler bu gerçeği anlamada zorluk çekerler. Örneğin tekrar materyalist Politzer'in otobüs örneğine dönecek olursak; Politzer algılarının dışına çıkamayacağı gerçeğini teknik olarak bildiği halde, bunu sadece belirli olaylar için kabul edebilmiştir. Yani Politzer için otobüs çarpına kadar olaylar beyninin içinde oluşmaktadır, ama otobüs çarptığı anda olaylar birden beyninin dışına çıkarak maddesel bir gerçeklik kazanmaktadır. Buradaki

mantık bozukluğu açıkça ortadadır; Politzer de "taşa vuruyorum, ayağım acıyor, demek ki var" diyen materyalist Johnson'ın hatasına düşmüş, otobüs çarpmasında hissedilen şiddetin de aslında bir algıdan ibaret olduğunu kavrayamamıştır.

Materyalistlerin bu konuyu anlayamamalarının bilin çaltındaki asıl nedeni ise, anladıklarında karşı karşıya kalacakları gerçekten büyük bir korku duymalarıdır. Lincoln Barnett, bu konunun sadece "sezilmesinin" bile materyalist bilim adamlarını korku ve endişeye sürüklediğini şöyle belirtiyor:

*Filozoflar tüm nesnel gerçekleri algıların bir gölge dünyası haline getirirken, bilim adamları insan duyularının sınırlarını **korku ve endişe ile sezdiler.***³⁷

Maddenin ve zamanın birer algı olduğu gerçeği anlatıldığında bir materyalist büyük bir korkuya kapılır. Çünkü madde ve zaman mutlak varlık olarak bağlandığı yegane iki kavramdır. Bunlar adeta tapındığı birer puttur; çünkü kendisinin madde ve zaman tarafından (evrim yoluyla) yaratıldığına inanmaktadır.

İçinde yaşadığını sandığı evrenin, dünyanın, kendi bedeninin, diğer insanların, fikirlerinden etkilendiği materyalist filozofların, kısacası herşeyin bir algı olduğunu hissettiğinde ise tüm benliğini bir dehşet duygusu sarar. Güvendiği, inandığı, medet umduğu herşey bir anda kendisinden uzaklaşıp kaybolur. Aslını mahşer günü yaşayacağı ve **"o gün (artık) Allah'a teslim olmuşlardır ve uydurdukları (yalancı ilahlar) da onlardan çekilip uzaklaşmıştır"** (Nahl Suresi, 87) ayetinde tarif edilen çaresizliği hisseder.

Bu andan itibaren materyalist kendisini maddenin gerçekliğine inandırmaya çabalar, bunun için kendince "delil"ler oluşturur; yumruğunu duvara vurur, taşları tek-meler, bağırır, çağırır, ama asla gerçekten kurtulamaz.

Materyalistler, bu gerçeği kendi kafalarından atmak istedikleri gibi, diğer insanların da zihninden uzaklaştırmak isterler. Çünkü maddenin gerçek mahiyeti insanlar tarafından bilindiği takdirde, felsefelerinin ilkilliğinin ve cahil bakış açılarının ortaya çıkacağına, görüşlerini anlatacak bir zemin kalmayacağına farkındadırlar. İşte burada anlatılan gerçekten bu denli rahatsız olmalarının nedeni, yaşadıkları bu korkulardır.

Allah inkarcıların bu korkularının ahirette daha da şiddetleneceğini bildirmiştir. Hesap günü Allah onlara şöyle seslenecektir:

Onların tümünü toplayacağımız gün; sonra şirk koşanlara diyeceğiz ki: "Nerede (o bir şey) sınıp da ortak koştuklarınız?" (Enam Suresi, 22)

Bunun ardından inkarcılar, dünyada var zannederek Allah'a şirk koştukları mallarının, evlatlarının, çevrelerinin kendilerinden uzaklaştığına ve tamamen yok olduklarına şahit olacaklardır. Allah bu gerçeği de, "bak, kendilerine karşı nasıl yalan söylediler ve düzmekte oldukları da kendilerinden kaybolup-uzaklaştı" ayetiyle haber vermiştir. (Enam Suresi, 24)

İnananların Kazancı

Maddenin ve zamanın bir algı olduğu gerçeği, materyalistleri korkuturken, inananlar için tam aksi gerçekte-

şir. Allah'a iman eden insanlar maddenin ardındaki sırrı kavradıklarında büyük bir sevinç duymaktadırlar. Çünkü bu gerçek her türlü konunun anahtarıdır. Bu kilit açıldığı anda tüm sırlar açığa çıkar. Kişi normalde belki anlamakta zorluk çektiği pek çok konuyu bu sayede rahatlıkla anlar hale gelir.

Daha önce de ifade edildiği gibi ölüm, cennet, cehennem, ahiret, boyut değiştirme gibi konular anlaşılmalı ve "Allah nerede", "Allah'tan önce ne vardı", "Allah'ı kim yarattı", "kabir hayatı ne kadar sürecek", "cennet ve cehennem nerede", "cennet ve cehennem şu an var mı" ve bunlar gibi önemli sorular böylece kolayca yanıtlanmış olur. Ve Allah'ın tüm bir evreni nasıl bir sistemle yoktan var ettiği kavranır. Hatta öyle ki bu sır sayesinde **"ne zaman"** ve **"nerede"** gibi sorular da anlamsız hale gelir.

Çünkü ortada ne zaman, ne de mekan kalmaz. Mekansızlık kavrandığı takdirde cennet, cehennem, dünya hepsinin aslında aynı yerde olduğu da anlaşılır. Zamansızlık kavrandığı takdirde ise herşeyin tek bir anda olduğu fark edilir; hiçbir şey için beklenmez, zaman geçmez, herşey zaten olup, bitmiştir.

Bu sırrın kavranmasıyla birlikte, **dünya inanan insan için cennete benzemeye başlar**. İnsanı sıkan her tür maddesel endişe, kuruntu ve korku kaybolur. İnsan, tüm evrenin tek bir Hakimi olduğunu, O'nun tüm maddesel dünyayı dilediği gibi değiştirdiğini ve yapması gereken tek şeyin O'na yönelmek olduğunu kavrar. Artık o, **"her türlü bağımlılıktan özgürlüğe kavuşturulmuş olarak"** (Al-i İmran Suresi, 35) Allah'a teslim olmuştur.

Bu sırrı kavramak, dünyanın en büyük kazancıdır.

Bu sırla birlikte yine Kuran'da bahsedilen çok önemli bir gerçek daha anlaşılır: Daha önce de bahsettiğimiz, Allah'ın insana **"şah damarından daha yakın"** (Kaf Suresi, 16) olduğu gerçeği... Bilindiği gibi şah damarı insanın içindedir. İnsana kendi içinden daha yakın bir mesafe olamaz. Bu durum mekansızlık gerçeği ile kolayca açıklanabilir. Görüldüğü gibi bu ayet de, bu sırla birlikte çok daha iyi anlaşılmaktadır.

İşte gerçek budur. Bilinmelidir ki, hiçbir insan için Allah'tan başka dost ve yardımcı yoktur. **Allah'tan başka hiçbir şey yoktur**; kendisine sığınılacak, yardım istenecek, karşılık beklenecek tek mutlak varlık O'dur...

Ve her nereye dönersek, Allah'ın yüzü oradadır...

*"Sen yücesin,
bize öğrettiğinden başka
bizim hiçbir bilgimiz yok.*

*Gerçekten Sen,
her şeyi bilen,
hüküm ve hikmet
sahibi olansın."*
(Bakara Suresi, 32)

KAYNAKÇA

- 1 *Materyalist Felsefe Sözlüğü*, İstanbul: Sosyal Yayınlar, 4. Baskı, s. 326
- 2 Georges Politzer, *Felsefenin Başlangıç İlkeleri*, İstanbul: Sosyal Yayınlar, 1989, s. 84
- 3 S. Jaki, *Cosmos and Creator*, Chicago: Regnery Gateway, 1980, s. 54
- 4 Stephen Hawking, *Evreni Kucaklayan Karınca*, Alkım Yayınları 1993, ss. 62-63
- 5 George O. Abel, *Exploration of The Universe*, Holt Rinehart and Winston, 1975, ss. 665-667
- 6 Henry Margenau, Roy Abraham Vargesse, *Cosmos, Bios, Theos*, La Salle IL: Open Court Publishing, 1992, s. 241
- 7 Stephen Hawking, *Evreni Kucaklayan Karınca*, Alkım Yayınevi, 1992, s. 143
- 8 W. R. Bird. *The Origin of Species Revisited*, Nashville: Thomas Nelson, 1991, s. 462
- 9 W. R. Bird. *The Origin of Species Revisited*, Nashville: Thomas Nelson, 1991, ss. 405-406
- 10 *Bilim ve Teknik*, sayı 201, s. 16
- 11 Stephen Hawking, *A Brief History Of Time*, Bantam Press, London: 1988, ss. 121-125
- 12 Paul Davies, *God and the New Physics*, New York: Simon & Schuster, 1983, s. 189
- 13 Hugh Ross, *The Creator and the Cosmos*, Colorado Springs, CO: Nav-Press, 1993, ss. 114-15
- 14 Frederick Vester, *Düşünmek, Öğrenmek, Unutmak*, İstanbul: Arı tan Yayınevi, 1991, s. 6
- 15 George Politzer, *Felsefenin Başlangıç İlkeleri*, Çev: Enver Aytekin, İstanbul: Sosyal Yayınları, 1976, ss. 38, 39, 44
- 16 R.L.Gregory, *Eye and Brain: The Psychology of Seeing*, New York: Oxford University Press Inc., 1990, s.9

- 17 Lincoln Barnett, *Evren ve Einstein*, Çev: Nail Bezel, Varlık Yayınları, s. 20
- 18 Orhan Hançerlioğlu, *Düşünce Tarihi*, İstanbul: Remzi Kitabevi, 1987, s. 447
- 19 "Treaties Concerning the Principles of Human Knowledge", 1710, *Works of George Berkeley*, Vol. I, ed. A. Fraser, Oxford, 1871
- 20 Bertrand Russell, *Rölativitenin Alfabeti*, Onur Yayınları, 1974, ss. 161-162
- 21 R.L.Gregory, *Eye and Brain: The Psychology of Seeing*, Oxford University Press Inc. New York, 1990, s.9.
- 22 Karl Pribram, David Bohm, Marilyn Ferguson, Fritjof Capra, *Holografik Evren I*, Çev: Ali Çakıroğlu, İstanbul: Kuraldışı Yayınları, 1996, s. 37
- 23 George Politzer, *Felsefenin Başlangıç İlkeleri*, İstanbul: Sosyal Yayınlar, 1989, s. 53.
- 24 Orhan Hançerlioğlu, *Düşünce Tarihi*, İstanbul:Remzi Kitabevi, 6.b., Eylül 1995, s. 261.
- 25 George Politzer, *Felsefenin Başlangıç İlkeleri*, İstanbul:Sosyal Yayınlar, 1989, s. 65.
- 26 Paul Davies, *Tanrı ve Yeni Fizik*, Çev:Murat Temelli, İm Yayın Tasarım Yaşam Kitapları-I, İstanbul 1995, ss. 180-181
- 27 Rennan Pekünlü "Aldatmacanın Evrimsizliği", *Bilim ve Ütopya*, Aralık 1998
- 28 İmam Rabbani Hz. Mektupları, Cilt II, 357. Mektup, s. 163
- 29 İmam Rabbani Hz. Mektupları, Cilt II, 470. Mektup, s. 1432
- 30 François Jacob, *Mümkünlerin Oyunu*, Kesit Yayınları, 1996, s. 111
- 31 Lincoln Barnett, *Evren ve Einstein*, Varlık Yayınları, 1980, ss. 52-53.
- 32 Lincoln Barnett, *Evren ve Einstein*, s. 17.
- 33 Lincoln Barnett, *Evren ve Einstein*, s. 58.
- 34 Paul Strathern, *Einstein ve Görelilik Kuramı*, Gendaş Yayınları, 1997, s. 57.
- 35 Lincoln Barnett, *Evren ve Einstein*, Varlık Yayınları, 1980, s. 84
- 36 Lincoln Barnett, *Evren ve Einstein*, Varlık Yayınları, 1980, s. 17-18